

Warszawa, dnia 23 grudnia 2013 r.

Poz. 70

ZARZĄDZENIE NR 60

MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾

z dnia 19 grudnia 2013 r.

w sprawie zadań ochronnych dla Bieszczadzkiego Parku Narodowego

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 oraz art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, 628 i 842) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się zadania ochronne dla Bieszczadzkiego Parku Narodowego, zwanego dalej „Parkiem”, na 2014 r.

§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń i ich skutków, stanowiące załącznik nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, stanowiący załącznik nr 2 do zarządzenia;
- 3) opis sposobów ochrony czynnej gatunków roślin i zwierząt, stanowiący załącznik nr 3 do zarządzenia;
- 4) wskazanie obszarów objętych ochroną ścisłą, czynną oraz krajobrazową, stanowiące załącznik nr 4 do zarządzenia;
- 5) ustalenie miejsc udostępnianych w celach naukowych i turystycznych oraz maksymalnej liczby osób mogących przebywać jednocześnie w tych miejscach, stanowiące załącznik nr 5 do zarządzenia.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.

MINISTER ŚRODOWISKA

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 248, poz. 1493 i Nr 284, poz. 1671).

IDENTYFIKACJA I OCENA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH I
ZEWNĘTRZNYCH ORAZ SPOSOBY ELIMINACJI LUB OGRANICZANIA TYCH ZAGROŻEŃ I ICH
SKUTKÓW

I. Zagrożenia wewnętrzne istniejące¹⁾

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Uszkodzenia w ekosystemach (niszczenie pokrywy roślinnej, erozja powierzchniowych warstw gleby) powodowane rozdeptywaniem powierzchni gruntu przy szlakach turystycznych	1. Wykonywanie zabezpieczeń przed niepożądaną penetracją turystyczną w postaci: 1) niskich barier ochronnych, 2) siatki osłaniającej powierzchnię gruntu, 3) wysokich barier drewnianych. 2. Renowacja nawierzchni i otoczenia szlaków, poprzez wykonanie i konserwację: 1) drewnianych nawierzchni pomostów, 2) odwodnień (drenów), 3) drewniano-kamiennych zabezpieczeń (progów przeciwoerozyjnych)
2	1. Niszczenie stanowisk roślin wschodniokarpaccich i wysokogórskich poprzez wydeptywanie otoczenia szlaków. 2. Niekontrolowane poszerzanie szlaków. 3. Biwakowanie w miejscach niedozwolonych	1. Systematyczny nadzór. 2. Zbiór nasion roślin zagrożonych i wysiewanie ich na uprawach eksperymentalnych. 3. Zasilanie populacji gatunków lokalnych przez wprowadzanie wyhodowanych siewek
3	Presja turystyczna na stanowiskach rzadkich gatunków bezkręgowców	1. Systematyczny nadzór i monitoring stanowisk. 2. Wykonanie zabezpieczeń przed niepożądaną penetracją turystyczną w postaci: 1) niskich barier ochronnych, 2) siatki osłaniającej powierzchnię gruntu, 3) wysokich barier drewnianych
4	Zmniejszanie się różnorodności gatunkowej i biocenotycznej zbiorowisk nieleśnych wskutek sukcesji wtórnej	Regularne koszenie łąk i prowadzenie ekstensywnego wypasu
5	Zanikanie w wyniku wtórnej sukcesji mozaiki zróżnicowanych stadiów sukcesyjnych (zarośli i zbiorowisk nieleśnych)	Kształtowanie mozaikowej struktury ekosystemów poprzez ograniczanie procesu sukcesji (koszenie, usuwanie młodych drzew i krzewów)
6	Zanik stanowisk rzadkich i cennych gatunków roślin na skutek sukcesji wtórnej, zmian warunków siedliskowych wywoływanych czynnikami naturalnymi i zjawiskami losowymi	1. Eliminacja zagrożenia poprzez usuwanie drzew i krzewów, wykaszanie albo wypas zwierząt. 2. Renaturalizacja stosunków wodnych na stanowiskach gatunków wilgociolubnych. 3. Zbiór nasion roślin zagrożonych i wysiewanie ich na uprawach eksperymentalnych. 4. Zasilanie populacji lokalnych przez wprowadzanie wyhodowanych siewek

7	Zanikanie nieleśnych korytarzy ekologicznych łączących poszczególne powierzchnie ekosystemów łąk i pastwisk	1. Regularne koszenie. 2. Usuwanie młodych drzew i krzewów. 3. Ekstensywny, regulowany wypas zwierząt
8	Przyśpieszony odpływ wód gruntowych w zmeliorowanych obszarach torfowisk	Ograniczanie odpływu wód poprzez wykonanie i utrzymywanie zastawek na rowach melioracyjnych
9	Degradacja torfowisk w wyniku przesuszenia i sukcesji wtórnej zbiorowisk roślinnych ziołorośli i młak	1. Usuwanie młodych drzew i krzewów. 2. Podnoszenie poziomu wód gruntowych poprzez stosowanie zastawek, progów i ekranów foliowych
10	Zanieczyszczenie wód płynących Parku z powodu wadliwie funkcjonujących oczyszczalni ścieków	1. Działania na rzecz wdrażania programu monitoringu hydrologicznego i hydrochemicznego. 2. Działania na rzecz poprawy sprawności oczyszczania w istniejących oczyszczalniach ścieków. 3. Działania na rzecz budowy nowych oczyszczalni ścieków
11	Niekorzystne zmiany o charakterze degeneracyjnym zbiorowisk roślinnych i właściwości fizyko-chemicznych gleb wynikające z niedostosowania składu gatunkowego drzewostanów do siedliska, głównie w drzewostanach świerkowych sztucznego pochodzenia	1. Przebudowa drzewostanów przez wprowadzenie gatunków zgodnych z siedliskiem. 2. Rozluźnienie górnej warstwy drzew dla poprawy warunków wzrostu i rozwoju młodych drzew
12	Negatywne oddziaływanie czynników atmosferycznych (wiatr, śnieg, okiść) na przegęszczone sztuczne drzewostany świerkowe przeznaczone do przebudowy	Regulacja zagęszczenia drzew w drzewostanach młodszych klas wieku
13	Zamieranie drzewostanów świerkowych sztucznego pochodzenia powodowane przez czynniki biotyczne (owady, grzyby pasożytnicze) w drzewostanach przeznaczonych do przebudowy składu gatunkowego	1. Wykładanie pułapek feromonowych i klasycznych na owady. 2. Korowanie ściętych drzew opanowanych przez owady
14	1. Uszkodzenia upraw leśnych i młodników przez jelenie (<i>Cereus elaphus</i>) i sarny (<i>Capreolus capreolus</i>) w przebudowywanych drzewostanach. 2. Zgryzanie pędów i pączków w uprawach leśnych. 3. Zdzieranie kory z pni drzew w młodnikach	1. Grodzenie i naprawy ogrodzeń upraw leśnych i młodników. 2. Zabezpieczanie drzew pakułami i stosowanie środków zapachowych (repelentów)
15	Brak ciągłości połączeń ekologicznych pomiędzy niektórymi kompleksami leśnymi na skutek istniejącej struktury użytkowania gruntów (dawne wylesienia, rozległe kompleksy łąkowe)	Tworzenie leśnych korytarzy ekologicznych przez dosadzanie drzew na obszarach, dla których przewiduje się konieczność zapewnienia ciągłości szlaków migracji zwierząt, poprzez łączenie dużych kompleksów leśnych
16	Zgryzanie i wydeptywanie roślin w obrębie płatów wrażliwych zespołów roślinnych w ekosystemach nieleśnych (szuwarów, ziołorośli, torfowisk) położonych w obszarach regulowanego wypasu	Grodzenie cennych płatów roślinności za pomocą drewnianych barierek
17	Wypieranie półnaturalnych zbiorowisk roślinnych przez gatunki ekspansywne	Likwidacja lub ograniczanie liczebności populacji ekspansywnych gatunków poprzez ich punktowe usuwanie ze zbiorowisk roślinnych

18	Wzrost śmiertelności dzikich zwierząt (głównie płazów i jeleniowatych) na ruchliwych drogach publicznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonywanie zabezpieczeń ograniczających wychodzenie płazów na drogi. 2. Budowa przejść pod drogami i ewentualne przenoszenie osobników. 3. Wystawienie znaków ostrzegawczych przy drogach publicznych. 4. Wprowadzanie ograniczeń prędkości na wybranych odcinkach dróg (znaki drogowe i progi zwalniające) – po uzgodnieniu z zarządami dróg lokalnych województwa podkarpackiego
19	Zwiększona śmiertelność ptaków na napowietrznych liniach energetycznych	Działania na rzecz sukcesywnej likwidacji napowietrznych linii energetycznych i zastępowania ich kablem podziemnym
20	Zanik miejsc rozrodu płazów	Wykonywanie oczek wodnych oraz pogłębienie i oczyszczanie niektórych z nich w celu utrzymania odpowiednich warunków dla rozrodu płazów
21	Kłusownictwo w potokach górskich	Nadzorowanie potoków w miejscach szczególnie narażonych na kłusownictwo – na tarliskach
22	Kłusownictwo w strefie przygranicznej z Ukrainą (jeleń (<i>Cervus elaphus</i>), żubr (<i>Bison bonasus</i>), wilk (<i>Canis lupus</i>))	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nadzorowanie strefy przygranicznej. 2. Współpraca ze Strażą Graniczną Rzeczypospolitej Polskiej
23	Choroby żubra (<i>Bison bonasus</i>) (gruźlica, zarażenie pasożytami) oraz chów wsobny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uzupełnianie puli genowej o wyselekcjonowane pod względem genetycznym osobniki. 2. Izolacja stada „Górny San” do czasu pełnego rozpoznania zagrożenia chorobowego poprzez kontrolę miejsc przebywania i niedopuszczenie do kontaktu z żubrami (<i>Bison bonasus</i>) z innych stad. 3. Opieka weterynaryjna. 4. Monitoring stanu zdrowotnego populacji żubra (<i>Bison bonasus</i>) prowadzony wspólnie z sąsiadującymi nadleśnictwami. 5. Promowanie poza granicami Parku selektywnej, rozciągniętej w czasie eliminacji osobników osłabionych o jednoznacznych symptomach chorobowych, pod uważnym nadzorem osób o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych i doświadczeniu merytorycznym. 6. Wypracowanie metody przyżyciowego pozyskiwania od żubrów materiału do analiz służących ocenie ich stanu zdrowotnego
24	Zanik siedlisk ciepłolubnej fauny bezkręgowców na skutek sukcesji wtórnej	Koszenie roślinności zielnej i wycinanie krzewów zapobiegające zarastaniu i zanikowi siedlisk bezkręgowców ciepłolubnych
25	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zanikanie dawnych sadów i grup drzew owocowych. 2. Zamieranie starych rodzimych odmian, odpornych na ostre warunki klimatyczne 	Nasadzenia drzew owocowych starych odmian (pozyskiwanie zręzków do wegetatywnego rozmnażania odmian) w strefie dawnych zabudowań i sadów - przeprowadzane według założeń historycznych na podstawie map katastralnych
26	Zamieranie cennych, starych okazów drzew na terenie dawnych osad ludzkich	Konserwacja starych drzew poprzez formowanie koron i usuwanie suchych gałęzi
27	Zanikanie śladów po dawnych terenach osadniczych (cmentarze, krzyże, piwniczki, cerkwiska) wskutek zachodzących procesów naturalnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odslanianie pozostałości dawnej zabudowy, poprzez usuwanie niepożądanego rośliności. 2. Prace o charakterze porządkowym

28	Zanikanie drzew i krzewów o znaczeniu biocenotycznym, wzbogacających bazę pokarmową dla ptaków, ssaków i niektórych bezkręgowców	W wybranych obszarach ochrony częściowej Parku wzbogacanie naturalnej bazy pokarmowej ptaków, ssaków oraz tworzenie siedlisk dla bezkręgowców przez nasadzenia drzew i krzewów gatunków rodzimego pochodzenia (drzewa owocowe, jarzębina (<i>Sorbus aucuparia</i>), głóg (<i>Crataegus sp.</i>), dzika róża (<i>Rosa canina</i>))
29	Zagrożenia spowodowane przez narastający ruch samochodowy i brak odpowiedniej liczby miejsc parkingowych	1. Waloryzacja liniowych i punktowych barier antropogenicznych (ciągów komunikacyjnych, zabudowy przestrzeni przyrodniczej) na obszarze Parku i otuliny wraz z oceną ich wpływu na drożność korytarzy ekologicznych dla zwierząt. 2. Propagowanie właściwych rozwiązań planistycznych w gospodarowaniu przestrzenią oraz wczesne informowanie o potencjalnych konfliktach i zagrożeniach. 3. Działania edukacyjne
30	Presja nielegalnego ruchu motorowego (motocykle, quady, skutery śnieżne) na środowisko przyrodnicze Parku	Wzmocniona kontrola służb Parku przy współpracy ze Strażą Graniczną dotycząca eliminacji nielegalnej penetracji Parku przez osoby poruszające się na jego terenie na motocyklach, quadach i skuterach śnieżnych
31	Obecność elementów dysharmonizujących krajobraz	1. Zmiana formy infrastruktury turystycznej na nawiązującą do tradycji regionu. 2. Uporządkowanie ładu przestrzennego poprzez przysłonięcie większych elementów dysharmonizujących za pomocą wysokiej zieleni. 3. Odtworzenie i utrwalenie śladów po historycznych miejscowościach
32	Zanikanie śladów materialnych i niematerialnych dawnej kultury	1. Ekspozowanie lub odtwarzanie śladów dawnej kultury (konserwacja, rekonstrukcja, rekompozycja, restytucja, reintegracja, itp.). 2. Działalność edukacyjna w zakresie zachowania i promocji dziedzictwa kulturowego. 3. Popieranie inicjatyw związanych z poznawaniem dawnych tradycji o znaczeniu kulturowym
33	Požary połonin	1. Nadzór nad przestrzeganiem regulaminu udostępnienia Parku. 2. Doposażenie w sprzęt do gaszenia pożarów w górach (umieszczenie sprzętu w pobliżu miejsc o największym zagrożeniu)

II. Zagrożenia wewnętrzne potencjalne¹⁾

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Zagrożenia wynikające z istniejącej struktury własności gruntów skutkujące zwiększeniem presji antropogenicznej na walory przyrodnicze Parku	W uzasadnionych przypadkach wykup i zamiana niektórych obszarów Parku stanowiących własność komunalną i prywatną
2	Projektowanie rozwiązań technicznych mogących przyczynić się do przerwania ciągłości ekologicznej powierzchniowych wód płynących (budowa obiektów hydrotechnicznych, przegradzających rzeki i potoki w Parku i jego otulinie)	Propagowanie właściwych rozwiązań projektowych umożliwiających migrację fauny rzecznej
3	Niska liczebność rzadkich linii rodowych w	1. Zachowawcza hodowla konia huculskiego.

	populacji regionalnej rasy konia huculskiego	2. Utrzymanie cennych linii rodowych w stadninie w Wołosatem
4	Negatywne oddziaływanie warunków klimatycznych w okresie ostrych zim na populację żubra (<i>Bison bonasus</i>)	1. Dokarmianie żubrów dobrej jakości karmą. 2. Właściwa lokalizacja pańników
5	Synantropizacja populacji niedźwiedzia (<i>Ursus arctos</i>) i innych gatunków zwierząt	1. Prawidłowe gospodarowanie odpadami na terenie Parku i jego otuliny (terminowy wywóz śmieci, zabezpieczenie śmietników przed zwierzętami, segregacja odpadów). 2. Edukacja turystów i społeczności lokalnych nastawiona na promowanie właściwych zachowań w relacji człowiek – zwierzę, w tym w odniesieniu do postępowania z odpadami

III. Zagrożenia zewnętrzne istniejące¹⁾

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, gleby oraz wód spowodowane intensywnym i długotrwałym wypalaniem węgla drzewnego	Ograniczanie skutków wypalania węgla drzewnego, poprzez oddalenie od Parku miejsc lokalizacji wypalania (Hylaty, między Nasicznem a Caryńskim)
2	Kłusownictwo w stosunku do żubrów (<i>Bison bonasus</i>) poza granicą państwową	Przeciwdziałanie wędrownikom żubrów (<i>Bison bonasus</i>) bytujących na terenie Parku i nadleśnictwa Stuposiany na stronę ukraińską, poprzez modyfikację rejonów koncentracji stada w wyniku nowo tworzonych punktów dokarmiania i zmianę przyzwyczajzeń pokarmowych
3	Negatywne oddziaływanie barier antropogenicznych na obszarach przyległych do Parku skutkujące zaburzeniem swobodnej migracji zwierząt	1. Promowanie wprowadzenia odpowiednich przepisów do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin gwarantujących zachowanie ciągłości przestrzeni przyrodniczej (w tym korytarzy ekologicznych) w rejonach kluczowych dla ochrony populacji zwierząt szczególnie o dużych areałach osobniczych (migrujących na dalekie odległości). 2. Edukacja społeczna dotycząca zagadnień negatywnego wpływu postępującej fragmentacji środowiska przyrodniczego na zachowanie ciągłości przestrzennej areałów zwierząt

IV. Zagrożenia zewnętrzne potencjalne¹⁾

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Projektowane przejście graniczne na Przełęczy Beskid, którego realizacja stworzy barierę przestrzenną dla swobodnej migracji wielu gatunków zwierząt przecinając dotychczasowy system korytarzy ekologicznych łączących duże kompleksy leśne	Wspieranie działań na rzecz alternatywnego rozwiązania - utworzenia przejścia Żurawin-Boberka, bardziej dogodnego dla rozwoju w przyszłości regionu i zarazem o mniejszej kolizyjności w kontekście potrzeb migracyjnych zwierząt
2	Zaburzenia w naturalnej dynamice liczebności populacji zwierząt kopytnych	Śledzenie trendów i zmian w liczebności populacji na podstawie cyklicznych inwentaryzacji zwierząt kopytnych w oparciu o metody pozwalające na określenie zagęszczenia i miejsc koncentracji zwierząt

¹⁾ Zagrożenia uszeregowano od najistotniejszego.

OPIS SPOSOBÓW OCHRONY CZYNNEJ EKOSYSTEMÓW, Z PODANIEM RODZAJU, ROZMIARU I
LOKALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH ZADAŃ

I. Sposoby ochrony czynnej ekosystemów na obszarach objętych ochroną ścisłą

A. W nieleśnych ekosystemach lądowych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Eksperymentalne, selektywne, punktowe usuwanie gatunków konkurencyjnych w celu poprawy warunków wzrostu niektórych zagrożonych gatunków roślin	3 stanowiska	Oddziały – 1/137a 1/93g, 1/35a
2	Eksperymentalne, punktowe zasilanie stanowisk populacji naturalnych poprzez wprowadzanie osobników z hodowli prowadzonej w formie ochrony <i>ex situ</i> dla następujących gatunków: 1) arnika górską (<i>Arnica montana</i>), 2) chaber Kotschyego (<i>Centaurea kotschyana</i>), 3) goździk kartuzek skalny (<i>Dianthus carthusianorum subsp. saxigenus</i>), 4) lepnica karpacka (<i>Silene dubia</i>), 5) ostróżka wyniosła (<i>Delphinium elatum ssp. nacladense</i>), 6) rdest żyworodny (<i>Polygonum viviparum</i>), 7) rózeniec górski (<i>Rhodiola rosea</i>), 8) sesleria Bielza (<i>Sesleria bielzii</i>), 9) tojad bukowiński (<i>Aconitum bucovinense</i>), 10) zawilec narcyzowy (<i>Anemone narcissifolia</i>), 11) zerwa kulista (<i>Phyteuma orbiculare</i>)	23 stanowiska naturalne na łącznej powierzchni 30 m ² 3 stanowiska 3 stanowiska 3 stanowiska 2 stanowiska 1 stanowisko 1 stanowisko 2 stanowiska 1 stanowisko 2 stanowiska 3 stanowiska 1 stanowisko	Cały obszar Parku – według potrzeb
3	Regeneracja muraw alpejskich zniszczonych w wyniku wydeptywania – wysadzenie sadzonek kostrzewy niskiej (<i>Festuca supina</i>)	6 000 sztuk	Piesze szlaki turystyczne

B. Ochrona przyrody nieożywionej i gleb

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Wykonanie niskich barier ochronnych drewnianych w otoczeniu szlaków turystycznych zabezpieczających przed wydeptywaniem roślinności oraz inicjowaniem procesów erozyjnych	300 m	Piesze szlaki turystyczne
2	Wykonanie wysokich barier drewnianych, zabezpieczających teren przyległy do szlaków turystycznych przed nadmiernym wydeptywaniem	300 m	
3	1. Wykonanie odwodnień w postaci drewnianych korytek (drenów, wodospustów) odprowadzających wodę opadową z miejsc wydeptanych i zagłębionych na szlakach turystycznych. 2. Zabezpieczenie szlaków przed postępowaniem procesów erozyjnych	100 sztuk	

4	Wymiana zużytych tablic informujących o wykonanych zabiegach ochrony czynnej w otoczeniu przyrodniczym szlaków pieszych – działanie edukacyjne służące pośrednio ochronie szaty roślinnej	70 sztuk	1. Piesze szlaki turystyczne. 2. Ścieżki przyrodnicze
5	Wykonanie drewniano-kamiennych zabezpieczeń (progów przeciwerozynnych) w celu ograniczenia erozji podłoża szlaków turystycznych	100 sztuk	Piesze szlaki turystyczne
6	Wykonanie i montaż schodków ziemno-kamiennych w celu ograniczenia erozji podłoża szlaku turystycznego	150 sztuk	
7	Systematyczne oczyszczanie drenów	300 sztuk	
8	Konserwacja drewnianych nawierzchni (pomostów) z wymianą uszkodzonych elementów służąca ograniczeniu zjawisk erozyjnych	800 m	1. Piesze szlaki turystyczne. 2. Ścieżki przyrodnicze
9	Konserwacja wysokich barier zabezpieczających, uzupełnienie braków poręczy w celu ograniczenia wydeptywania roślinności przyległej do szlaków	2000 m	
10	Konserwacja niskich barier zabezpieczających i poprawa ich umocowania w celu ograniczenia procesów erozyjnych i wydeptywania roślinności	1000 m	
11	Przełożenie lub poprawa umocowania siatek ochronnych zabezpieczających przed wydeptywaniem roślinności i stwarzających warunki do jej spontanicznej regeneracji	500 m	
12	Systematyczne sprzątanie odpadów pozostawianych przez turystów wzdłuż pieszych szlaków turystycznych	70 km	
13	Konserwacja poręczy mostu	2 sztuk	Oddział 1/156 d
14	Konserwacja szlabanu ograniczającego niekontrolowaną presję turystyczną na obszar Parku	1 sztuka	Oddział 1/158 d

II. Sposoby ochrony czynnej ekosystemów na obszarach objętych ochroną czynną

A. W ekosystemach leśnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Regulacja składu gatunkowego i zagęszczenia drzew w drzewostanie (cięcia przebudowy składu gatunkowego oraz przemiany struktury wiekowej drzewostanów świerkowych)	761,49 ha	Oddziały -1/25g, 1/80a, 1/81b, 1/36a, 1/38a, 1/37b, 1/51a, 1/78a, 1/81c, 1/83b, 1/89a, 1/87f, 1/87d, 2/17a, 2/18a, 2/57b, 2/102a, 2/167g, 2/168c, 2/169b, 2/170a, 2/181a, 2/182c, 2/185a, 2/185b, 2/188a, 2/188c, 2/208c, 2/208g, 2/210m, 2/256a
2	Przygotowanie powierzchni do odnowień sztucznych	4,50 ha	Oddziały -1/36a, 1/48d, 1/58 b, 1/59a, 1/59c, 1/81c, 1/83 b, 1/256 a
3	Odnowienie sztuczne pożądanymi gatunkami drzew	7,00 ha	Oddziały -1/36a, 1/36c, 1/48a, 1/49a, 1/79f, 1/81c, 1/256a, 2/169b, 2/170a, 2/170g

4	Dosadzenia pożądaných gatunków drzew na uprawach leśnych (poprawki i uzupełnienia luk)	2,3 ha	Oddziały -1/25g, 1/36a, 1/36c, 1/37b, 1/38a, 1/48a, 1/48d, 1/49a, 1/50f, 1/58b, 1/78a, 1/79f
5	Usuwanie roślinności zielnej wokół sadzonek przez wykaszanie lub motyczenie (pielęgnacja odnowień)	102,56 ha	Oddziały -1/1dx, 1/2a, 1/5d, 1/25g, 1/36a, 1/36c, 1/37b, 1/37c, 1/38a, 1/48a, 1/48d, 1/49a, 1/50f, 1/55a, 1/58b, 1/78a, 1/79f, 1/81c, 1/85f, 1/97c, 1/129b, 1/130c, 1/131b, 1/132k, 1/135c, 1/249b, 1/265a, 1/265b, 2/5g, 2/7b, 2/168c, 2/169b, 2/170a, 2/170g, 2/174i, 2/174j, 2/182b, 2/182c, 2/188c, 2/188f, 2/191f, 2/194j, 2/209b, 2/210a
6	Regulacja składu gatunkowego i zagęszczenia upraw leśnych	28,6 ha	Oddziały -1/36a, 1/49a, 1/69g, 1/90a, 1/272a, 1/260a, 2/208c
7	Prace szkółkarskie	1,50 ha	Obwody ochronne - Suche Rzeki, Górny San, Brzegi Górne, Caryńskie
8	Pozyskanie nasion buka (<i>Fagus sylvatica</i>), jodły (<i>Abies alba</i>), jaworu (<i>Acer Pseudoplatanus</i>), wiązu górskiego (<i>Ulmus glabra</i>) w celu wyhodowania sadzonek rodzimego pochodzenia do przebudowy drzewostanów	50 kg	Obwody ochronne - Brzegi Górne, Caryńskie, Ustrzyki Górne, Osada, Tarnica, Suche Rzeki
9	Zabezpieczenie upraw leśnych przed zwierzętami łownymi za pomocą siatki, repelentów bądź środków mechanicznych	20,33 ha	Oddziały -1/36a, 1/36c, 1/37b, 1/38a, 1/48a, 1/48d, 1/49a, 1/54b, 1/58b, 1/78a, 1/79a, 1/79f, 1/80a, 1/80b, 1/81b, 1/81c, 1/85h, 1/90a, 2/5g, 2/7b, 2/169b, 2/170a, 2/170g
10	Zabezpieczenie upraw leśnych przed zwierzętami za pomocą zabezpieczeń z siatki - naprawa i konserwacja zabezpieczeń	17,00 km	Obwód Ochronny Górny San, Tarnawa, Osada, Ustrzyki Górne, Suche Rzeki
11	Usuwanie zbędnych zabezpieczeń z siatki	11,00 km	Obwód Ochronny Górny San, Tarnawa, Brzegi Górne
12	Wykładanie pułapek zapachowych (feromonowych) w celu spowalnienia procesu rozpadu drzewostanów świerkowych sztucznego pochodzenia i monitorowaniu liczebności kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>)	130 sztuk	Obwód Ochronny Górny San
13	Wykładanie drzew pułapkowych oraz ich korowanie (pułapki klasyczne) w celu spowalnienia procesu rozpadu drzewostanów świerkowych sztucznego pochodzenia i monitorowania liczebności kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>)	20 sztuk	
14	Usunięcie pozostałości dawnych budynków i rekultywacja terenu	2 sztuki	Oddziały - 2/119a, 2/137b
15	Naprawa schronu na sadzonki	1 sztuka	Oddział - 1/133 j
16	Naprawa szlaków zrywkowych	3,5 km	Obwody ochronne Osada i Górny San
17	Usuwanie drzew i krzewów z rowów i poboczy	3 km	Obwód ochronny Górny San

18	Udrożnienie drogi przeciwpożarowej	2,20 km	Oddziały – 1/97 g, 1/97f, 1/97i, 1/98b, 1/98 c
19	Wykonanie nawierzchni z drewna (dyłowanek) na szlakach zrywkowych	80 m	Obwód Ochronny Górny San
20	Wykonanie nowych szlaków zrywkowych	2 km	
21	Budowa zbiornika przeciwpożarowego	1 sztuka	Oddział - 1/261 b

B. W nieleśnych ekosystemach lądowych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Mechaniczne koszenie łąk z uprzątnięciem biomasy, (obejmujące siedlisko łąk świeżych i stanowiska dzwonka piłkowanego (<i>Campanula serrata</i>))	989 ha	Oddziały - 1/132l, 1/132m, 1/133a, 1/133b, 1/133j, 1/134b, 1/134h, 1/180a, 1/180f, 1/180h, 1/180i, 1/181a, 1/181f, 1/181g, 1/181h, 1/182c, 1/182g, 1/182h, 1/182o, 1/183a, 1/183f, 1/184f, 1/185f, 1/185k, 1/185l, 1/185m, 1/185n, 1/186d, 1/187j, 1/187m, 1/188i, 1/213a, 1/213d, 1/217f, 1/217h, 1/217o, 1/217p, 1/242d, 1/245a, 1/246a, 1/248b, 1/248g, 1/249b, 1/249c, 1/249d, 1/249f, 1/250d, 1/251d, 1/251h, 1/252d, 1/252f, 1/252g, 1/253b, 1/253c, 1/253d, 1/254f, 1/255a, 1/255b, 1/255c, 1/256a, 1/256b, 1/256c, 1/256d, 1/258b, 1/258c, 1/258d, 1/259a, 1/259b, 1/259c, 1/263a, 1/263b, 1/264b, 1/264c, 1/264d, 1/264f, 1/264g, 1/266a, 1/266b, 1/268a, 1/268c, 1/268d, 1/268f, 1/269a, 1/269d, 1/270a, 1/270b, 1/271a, 1/271b, 1/271c, 1/272b, 1/273a, 1/273b, 1/274b, 1/274c, 1/275b, 1/275c, 1/276b, 1/276c, 1/278a, 1/278b, 1/278c, 1/279a, 1/279b, 1/279c, 1/279d, 1/280a, 1/280b, 1/281a, 1/281b, 1/281c, 1/282a, 2/1ax, 2/1c, 2/1cx, 2/1g, 2/1hx, 2/1i, 2/1m, 2/1n, 2/1p, 2/1r, 2/1w, 2/1x, 2/1z, 2/24j, 2/24k, 2/24m, 2/66b, 2/66c, 2/66g, 2/66o, 2/66p, 2/66s, 2/67m, 2/67p, 2/70f, 2/70g, 2/70i, 2/84b, 2/84j, 2/85b, 2/85h, 2/85i, 2/86b, 2/87a, 2/87b, 2/87g, 2/88b, 2/89a, 2/89b, 2/90a, 2/90b, 2/90c, 2/90d, 2/171i, 2/172a, 2/172f, 2/173h, 2/173i, 2/280a, 2/280b, 2/280c, 2/280d, 2/280f, 2/280g, 2/280h, 2/280i, 2/280j, 2/280k, 2/280l, 2/280m,

			2/280n, 2/280p, 2/280r, 2/280t, 2/280w, 2/280x, 2/280y, 2/280z, 2/281a, 2/281c, 2/281f, 2/282a, 2/282b, 2/285c, 2/285d, 2/287b, 2/288b, 2/288c, 2/288d, 2/290b, 2/290d, 2/290f, 2/291b, 2/291c
2	Ręczne koszenie łąk i ziołorośli z częściowym uprzątnięciem biomasy obejmujące siedliska - łąki świeże i torfowiska przejściowe oraz stanowiska dzwonka piłkowanego (<i>Campanula serrata</i>)	37 ha	Oddziały -1/132f, 1/132m, 1/135i, 1/181a, 1/181i, 1/181k, 1/181n, 1/182c, 1/185f, 1/185s, 1/186d, 1/248c, 1/248d, 1/248f, 1/249b, 1/249c, 1/250b, 1/250c, 1/252a, 1/252b, 1/252c, 1/253b, 1/254b, 1/254c, 1/268a, 1/268b, 1/268c, 1/269a, 1/269b, 1/269c, 2/67m, 2/86b, 2/86d, 2/126c
3	Koszenie ręczne wybranych płatów zbiorowisk połoninowych, obejmujących siedlisko - ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) - 6430	1 ha	Oddział 2/166a
4	Cykliczne koszenie roślinności zarastającej historyczne obiekty kultury materialnej w celu ich odślonięcia i wyeksponowania	4,20 ha	Oddziały -1/36a, 1/74c, 1/75a, 1/87b, 1/181f, 1/250d, 1/258c, 1/263a, 1/265a, 1/266a, 1/267a, 1/268a, 1/268d, 1/268f, 1/268g, 2/67f, 2/274b, 2/275a, 2/275c, 2/277b, 2/281a, 1/281c, 2/286c
5	Wypas owiec i koni huculskich (lub wypas z koszeniem) w celu zachowania roślinności o charakterze pastwiskowym obejmujący siedliska: 1) murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i>) – 6230, 2) łąki świeże (<i>Arrhenatherion elatioris</i>) – 6510, 3) górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>) – 6520	841 ha	Oddziały -1/132l, 1/132m, 1/133a, 1/133b, 1/133j, 1/134b, 1/182g, 1/183 h, 1/183f, 1/185f, 1/185l, 1/185n, 1/255c, 1/256c, 1/258b, 1/258c, 1/259b, 1/259d, 1/261a; 1/261b, 1/263b, 1/264g, 1/264d, 2/1ax, 2/1c, 2/1g, 2/1i, 2/1m, 2/1p, 2/1w, 2/24j, 2/24k, 2/66o, 2/67m, 2/67p, 2/70f, 2/70g, 2/70i, 2/84b, 2/84j, 2/85b, 2/85h, 2/85i, 2/86b, 2/87a, 2/87b, 2/87g, 2/88b, 2/89a, 2/89b, 2/90a, 2/90b, 2/90c, 2/90d, 2/172f, 2/173h, 2/173i, 2/173h, 2/174i, 2/280a, 2/280b, 2/280c, 2/280d, 2/280f, 2/280g, 2/280h, 2/280i, 2/280j, 2/280k, 2/280l, 2/280m, 2/280n, 2/280p, 2/280r, 2/280t, 2/280w, 2/280x, 2/280y, 2/280z, 2/281c, 2/281f, 2/282b, 2/283c, 2/285c, 2/285d, 2/286c, 2/287b, 2/288b, 2/288d, 2/290b, 2/290d, 2/290f, 2/291b, 2/291c
6	Ekstensywne nawożenie łąk obornikiem	73 ha przy dawce zmniejszonej do 4 t/ha (łącznie 292 t)	Oddziały – 1/132l, 1/133a, 1/185f, 1/185l, 1/250d, 1/251h, 1/256c, 1/256d

7	<p>Usuwanie drzew i krzewów z ekosystemów nieleśnych - zabieg obejmujący siedliska przyrodnicze:</p> <p>1) łąki świeże (<i>Arrhenatherion elatioris</i>) – 6510, 2) górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>) – 6520, 3) torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą – 7110, 4) torfowiska zdegradowane – 7110, 5) torfowiska przejściowe – 7140</p>	31 ha	Oddziały - 1/132f, 1/182c, 1/180h, 1/180i, 1/185f, 1/185g, 1/185r, 1/187d, 1/188d, 1/188f, 1/248c, 1/248d, 1/249b, 1/249c, 1/252b, 1/254b, 1/254c, 1/255c, 1/268b, 1/268c, 1/269b, 1/269c,
8	Ograniczanie rozprzestrzeniania się barszczu Sosnowskiego (<i>Heracleum sosnowski</i>) poprzez selektywne usuwanie osobników	1,1 ha	Oddziały -1/257a, 1/258d, 1/259b, 1/264 a, 1/264 c
9	Utrzymanie pasów przeciwpożarowych na granicy między ekosystemami nieleśnymi Parku, a drzewostanami świerkowymi Nadleśnictwa Stuposiany poprzez mechaniczne wykaszanie łąk z jednoczesnym uprzątaniem biomasy	30 ha	Oddziały -1/248a, 1/248b,1/248c, 1/248g, 1/249a,1/249f, 1/252f, 1/252g, 1/255c, 1/256c, 1/257a, 1/263a, 1/263g, 1/264g, 1/264d, 1/266a, 1/267a, 1/271b, 1/273a, 1/273b, 1/278a, 1/280a, 1/280b, 1/282a
10	<p>1. Eksperymentalne, selektywne, punktowe usuwanie gatunków konkurencyjnych pojawiających się w drodze sukcesji wtórnej na stanowiskach zagrożonych gatunków rodzimych.</p> <p>2. Poprawa warunków wzrostu zagrożonych gatunków roślin</p>	4 stanowiska	Oddziały -1/85j, 1/50h, 1/69h, 1/76a
11	<p>Eksperymentalne, punktowe zasilanie populacji naturalnych przez wprowadzanie osobników z hodowli prowadzonej w formie ochrony <i>ex situ</i>:</p> <p>1) arnika górską (<i>Arnica montana</i>), 2) dzwonek szerokolistny (<i>Campanula latifolia</i>), 3) goryczka wąskolistna (<i>Gentiana pneumonanthe</i>), 4) kosaciec syberyjski (<i>Iris sibirica</i>), 5) pełnik alpejski (<i>Trollius altissimus</i>), 6) rosiczka okrągłolistna (<i>Drosera rotundifolia</i>), 7) turzycza skąpokwiatowa (<i>Carex pauciflora</i>)</p>	<p>9 stanowisk na powierzchni 10 m²</p> <p>1 stanowisko 1 stanowisko 1 stanowisko 1 stanowisko 2 stanowiska 1 stanowisko 2 stanowiska 1 stanowisko</p>	Cały obszar Parku – według potrzeb
12	Wzbogacenie składu gatunkowego wilgotniejszych wariantów łąk świeżych poprzez punktowe wysadzenie typowych gatunków (mieczyk dachówkowaty (<i>Gladiolus imbricatus</i>), kosaciec syberyjski (<i>Iris sibirica</i>), pełnik europejski (<i>Trollius europaeus</i>) na przygotowanych poletkach	10 stanowisk na powierzchni 10 a	Leśnictwo Tarnawa, oddziały - 1/245-1/273
13	Przygotowanie powierzchni do wykaszania - oznakowanie palikami	989 ha	Oddziały - 1/132l, 1/132m, 1/133a, 1/133b, 1/133j, 1/134b, 1/134h, 1/180a, 1/180f, 1/180h, 1/180i, 1/181a, 1/181f, 1/181g, 1/181h, 1/182c, 1/182g, 1/182h, 1/182o, 1/183a, 1/183f, 1/184f, 1/185f, 1/185k, 1/185l, 1/185m, 1/185n, 1/186d, 1/187j, 1/187m, 1/188i, 1/213a, 1/213d, 1/217f, 1/217h, 1/217o, 1/217p, 1/242d, 1/245a, 1/246a, 1/248b, 1/248g, 1/249b, 1/249c, 1/249d, 1/249f, 1/250d, 1/251d, 1/251h,

			1/252d, 1/252f, 1/252g, 1/253b, 1/253c, 1/253d, 1/254f, 1/255a, 1/255b, 1/255c, 1/256a, 1/256b, 1/256c, 1/256d, 1/258b, 1/258c, 1/258d, 1/259a, 1/259b, 1/259c, 1/263a, 1/263b, 1/264b, 1/264c, 1/264d, 1/264f, 1/264g, 1/266a, 1/266b, 1/268a, 1/268c, 1/268d, 1/268f, 1/269a, 1/269d, 1/270a, 1/270b, 1/271a, 1/271b, 1/271c, 1/272b, 1/273a, 1/273b, 1/274b, 1/274c, 1/275b, 1/275c, 1/276b, 1/276c, 1/278a, 1/278b, 1/278c, 1/279a, 1/279b, 1/279c, 1/279d, 1/280a, 1/280b, 1/281a, 1/281b, 1/281c, 1/282a, 2/1ax, 2/1c, 2/1cx, 2/1g, 2/1hx, 2/1i, 2/1m, 2/1n, 2/1p, 2/1r, 2/1w, 2/1x, 2/1z, 2/24j, 2/24k, 2/24m, 2/66b, 2/66c, 2/66g, 2/66o, 2/66p, 2/66s, 2/67m, 2/67p, 2/70f, 2/70g, 2/70i, 2/84b, 2/84j, 2/85b, 2/85h, 2/85i, 2/86b, 2/87a, 2/87b, 2/87g, 2/88b, 2/89a, 2/89b, 2/90a, 2/90b, 2/90c, 2/90d, 2/171i, 2/172a, 2/172f, 2/173h, 2/173i, 2/280a, 2/280b, 2/280c, 2/280f, 2/280g, 2/280h, 2/280i, 2/280j, 2/280k, 2/280l, 2/280m, 2/280n, 2/280p, 2/280r, 2/280t, 2/280w, 2/280x, 2/280y, 2/280z, 2/281a, 2/281c, 2/281f, 2/282a, 2/282b, 2/285c, 2/285d, 2/287b, 2/288b, 2/288c, 2/288d, 2/290b, 2/290d, 2/290f, 2/291b, 2/291c
--	--	--	---

C. W ekosystemach wodnych

Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
Kontrola funkcjonowania i bieżące naprawy systemu zastawek na dawnych rowach melioracyjnych oraz na potokach w dolinie Wołosatego i w dolinie górnego Sanu	300 sztuk	Obwody ochronne – Tarnawa i Wołosate

D. Ochrona przyrody nieożywionej i gleb

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Wykonanie wysokich barier ograniczających w otoczeniu szlaków turystycznych zabezpieczających przed nadmiernym wydeptywaniem roślinności i inicjowaniem procesów erozyjnych	300 m	Oddziały – 2/191f, 2/171a, 2/288d, 2/67h

2	1. Wykonanie odwodnień w postaci drewnianych korytek (drenów, wodospustów) odprowadzających wodę opadową z zagłębień terenu w miejscach nadmiernie wydeptanych szlaków pieszych. 2. Zabezpieczenie szlaków przed postępującymi procesami erozyjnymi	100 sztuk	Piesze szlaki turystyczne
3	Wykonanie drewniano - kamiennych zabezpieczeń (progów) w celu ograniczenia erozji podłoża glebowego szlaku turystycznego	100 sztuk	
4	Wykonanie i montaż schodków ziemno-kamiennych w celu ograniczenia erozji podłoża glebowego szlaku turystycznego	80 sztuk	
5	1. Rozmieszczenie tablic informujących o wykonanych zabiegach ochronnych w otoczeniu przyrodniczym szlaków pieszych w celu zapewnienia niezbędnego efektu edukacyjnego i ochronnego 2. Wymiana zużytych tablic na nowe	50 sztuk	1. Piesze szlaki turystyczne. 2. Ścieżki przyrodnicze
6	Wykonanie drewnianych nawierzchni (pomostów) na podmokłych odcinkach ścieżek przyrodniczych i spacerowych w celu minimalizacji uszkodzeń roślinności oraz inicjowania procesów erozyjnych	200 m	
7	Systematyczne oczyszczanie drenów	300 sztuk	Piesze szlaki turystyczne
8	Konserwacja drewnianej nawierzchni szlaków (pomostów, kładek) w celu minimalizacji procesów erozyjnych	500 m	
9	Konserwacja wysokich barier zabezpieczających, uzupełnienie braków poręczy służących ograniczeniu wydeptywania roślinności	1000 m	
10	Konserwacja niskich barier zabezpieczających i poprawa ich umocowania w celu ograniczenia procesów erozyjnych oraz wydeptywania roślinności	250 m	
11	Przełożenie lub poprawa umocowania metalowych siatek ochronnych sprzyjających spontanicznej regeneracji roślinności przy szlakach	300 m	
12	Demontaż siatek ochronnych w miejscach o zregenerowanej darni	200 m	
13	Systematyczne sprzątanie odpadów pozostawianych przez turystów wzdłuż pieszych szlaków turystycznych	70 km	
14	Rozbiórka uszkodzonych drewnianych nawierzchni (pomostów)	400 m	
15	Budowa dużych tablic informacyjnych	2 sztuki	W Wołosatem - przy parkingu, przy obiektach Zachowawczej Hodowli Konia Huculskiego
16	Budowa tablic informacyjnych	2 sztuki	Na szlaku relacji dolina Ręczycy - Wielka Rawka, na szlaku Wołosate-Przełęcz Bukowska

E. Inne według specyfikacji Parku - działania na rzecz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej oraz walorów krajobrazowych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Ochrona populacji żubra (<i>Bison bonasus</i>), poprzez: 1) utrzymanie lokalnej populacji na obszarze Parku, 2) dokarmianie stada w okresie zimy, 3) zakup lub przygotowanie paszy i soli lizawkowej oraz czynności transportowe	1. Pasza objętościowo – soczysta (marchew, buraki, owies) – 3 t. 2. Kukurydza – 300 kg. 3. Sól lizawkowa – 0,8 t. 4. Olejek anyżkowy – 500 ml	Górny San, Tarnawa
2	Ochrona populacji żubra (<i>Bison bonasus</i>) – naprawy, sprzątanie i dezynfekcja istniejących paśników i ich otoczenia z usuwaniem starego i wykładaniem świeżego siana	5 sztuk	Tarnawa, oddziały – 1/259c, 1/256a, 1/266a, 1/272a, 1/281a
3	Ochrona populacji żubra (<i>Bison bonasus</i>) – budowa zagrody do przetrzymywania żubrów	1 zagroda	Wołosate
4	Ochrona niedźwiedzia (<i>Ursus arctos</i>) - rewitalizacja bazy żerowej (zabiegi pielęgnacyjne w obrębie zadrzewień owocowych - prześwietlanie i usuwanie drzew)	200 sztuk drzew	Cały obszar Parku
5	Ochrona niedźwiedzia (<i>Ursus arctos</i>) - utworzenie 10 poletek pielęgnacyjnych dla namnażania sadzonek w celu sukcesywnego uzupełniania zadrzewień owocowych oraz innych gatunków drzew i krzewów stanowiących naturalną bazę żerową	0,2 ha	Leśnictwa Parku – Ustrzyki Górne, Brzegi Górne, Osada, Wołosate, Tarnawa, Suche Rzeki, Górny San, Tarnica
6	Ochrona populacji bobra (<i>Castor fiber</i>) - nasadzenia wierzbowe (wierzba krucha) w celu zapewnienia bazy pokarmowej	0,9 ha	Oddziały – 1/255a (0,3ha), 277b (0,3 ha), 268a (0,3ha)
7	Ochrona populacji bobra (<i>Castor fiber</i>) - pielęgnacja upraw wierzbowych służących do uzupełniania nasadzeń zgryzowych	0,03 ha	Tarnawa, oddział 1/161
8	Ochrona populacji bobra (<i>Castor fiber</i>) - monitoring populacji na wybranych stanowiskach w Parku	30 stanowisk	Caryńskie, Górny San, Moczarne, Tarnawa, Wołosate
9	Ochrona ptaków - dokarmianie ptaków w okresie zimy (zakup karmy dla ptaków)	400 kg	Wołosate, Tarnawa, Ustrzyki Górne
10	Ochrona płazów: 1) ograniczenie śmiertelności płazów na drogach poprzez montaż płotków wzdłuż dróg oraz nadzór, 2) ocena stanu populacji	0,3 km	Oddziały – 1/132, 1/185, 1/217
11	Ochrona płazów i bezkręgowców wodnych: 1) pogłębianie i oczyszczanie oczek wodnych	18 sztuk	1. Wołosate, oddział - 1/181g. 2. Ustrzyki Górne, oddział

	z osadów, 2) usunięcie nadmiaru roślinności		1/132k/f, 1/213c. 3. Brzegi Górne, oddział 2/86b. 4. Osada, oddział 2/171h. 5. Tarnawa, oddziały -1/95a, 1/256a, 1/259a, 1/261b, 1/266b, 1/264c, 1/271, 1/262a
12	Ochrona płazów i bezkręgowców wodnych - zabezpieczenie oczek wodnych znajdujących się w strefie wypasu, poprzez grodzenie pastuchem elektrycznym	7 sztuk	Brzegi Górne, oddział - 2/86b, Wołosate, oddział - 1/181g
13	Ograniczanie nielegalnego połowu ryb - nadzór w okresie niskiego stanu wód w miesiącach - VII, VIII, IX, X	112 km	System rzeczny na terenie Parku, rzeki i potoki - Rzeczyca, Górna Solinka, Nasiczniański, Wołosaty, Wołosatka, Halicz, San
14	Ochrona ryb: 1) nadzór nad tarliskami w miesiącach - X, XI, XII, 2) ocena stanu populacji	112 km	
15	Zabezpieczenie stanowisk cennych gatunków bezkęgowców - nadzór nad stanowiskami opisowymi (miejscami typowymi - <i>loci typici</i>)	17 stanowisk	Cały obszar Parku, według potrzeb
16	1. Koszenia zapobiegające zarastaniu stanowisk rzadkich bezkręgowców (<i>Hymenoptera, Coleoptera,</i> <i>Lepidoptera</i>). 2. Ocena występowania rzadkich gatunków motyli dziennych <i>Rhopalocera</i> - monitoring skuteczności zabiegu koszenia	0,4 ha	
17	Monitoring ważek <i>Odonata</i> w pobliżu oczek wodnych w celu aktualizacji listy gatunków występujących w Parku w tym ocena występowania gatunków rzadkich i chronionych oraz gatunków ujętych w załączniku II do dyrektywy Rady z 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory	20 stanowisk	Cały obszar Parku
18	Usunięcie ogrodzeń z siatki stanowiących pozostałość po dawnych zabiegach ochronnych	1,3 km	Oddziały – 1/248a, 1/248f, 1/251h, 1/251a, 1/280a, 1/263a, 1/264c, 1/267a, 1/261b, 1/276a;
19	Ochrona ryb poprzez udroźnienie potoku Roztoki przy ujęciu wody w Tarnawie	sztuka	Oddziały – 1/262f / 263a - termin IV kwartał
20	Wykaszenie roślinności w obrębie historycznych zespołów osadniczych (cmentarze, cerkwiska, miejsca po zagrodach)	4,04 ha	Oddziały – 1/36a, 1/36c, 1/61 d, 1/74c, 1/75a, 1/87c, 1/181f, 1/250d, 1/258b, 1/263a, 1/265a, 1/266a, 1/267a, 1/268a, 1/268d, 1/268f, 1/268g, 2/67f, 1/281c, 2/286c
21	Usuwanie zbędnych krzewów i drzew zarastających historyczne zespoły osadnicze (cmentarze, cerkwiska, miejsca po zagrodach)	4,04 ha	Oddziały – 1/36a, 1/36c, 1/61 d, 1/74c, 1/75a, 1/87c, 1/181f, 1/250d, 1/258b, 1/263a, 1/265a, 1/266a, 1/267a, 1/268a, 1/268d, 1/268f, 1/268g, 2/67f, 1/281c, 2/286c
22	Prace porządkowe na cmentarzach i cerkwiskach - konserwacja obiektów kulturowych (kaplica	2 sztuki	Oddziały – 1/74c, 1/87c

	Stroińskich i ruiny dworu w Siankach)		
23	Prace porządkowe na cmentarzach i cerkwiskach - konserwacja nagrobków	30 sztuk	Oddziały – 1/181, 2/67f, 2/286c, 1/268g, 1/268f, 2/274b, 1/281a
24	Konserwacja okazałych drzew na terenach historycznej zabudowy	22 sztuki	Oddziały – 1/95b, 1/268g
25	Budowa tablic informujących o potrzebie ochrony krajobrazu przyrodniczo-kulturowego	2 sztuki	Przy cerkwisku w Caryńskim, przy grobowcu Stroińskich w Siankach
26	Uzupełnienie oznakowania odcinka ścieżki spacerowej Tarnawa Niżna-Dźwiniacz	1,05 km	Oddziały – 1/267a, 1/267b
27	Poprawa oznakowania szlaków rowerowych i konnych w obszarze Parku	155 km	Ciąg szlaków rowerowych i konnych
28	Zabezpieczenie środkami do konserwacji drewna wiat (deszczochronów) przy szlakach pieszych i wiat typu brogowego na parkingach	15 sztuk	Przy pieszych szlakach turystycznych i parkingach
29	Zabezpieczenie ławostolów środkami do konserwacji drewna	20 sztuk	Przy pieszych szlakach turystycznych i parkingach
30	1. Konserwacja urządzeń turystycznych: 1) znaki, 2) słupki, 3) tablice, 4) drogowaskazy. 2. Oznakowanie ścieżek przyrodniczych - systematyczne usuwanie braków	140 km	Pieszce szlaki turystyczne i ścieżki przyrodnicze
31	Budowa suchych toalet typu alpejskiego	1 sztuka	Przełęcz Bukowska
32	Budowa sanitariatów w Wołosatem w oparciu o istniejący obiekt gospodarczy Parku	1 sztuka	Oddział – 1/182m
33	Budowa drewnianych deszczochronów, o powierzchni zabudowy 25 m ²	1 sztuka	Na szlaku Jaworzec - Przełęcz Orłowicza
34	Utrzymanie drożności ścieżek przyrodniczych i spacerowych poprzez ich koszenie oraz usuwanie odrastających drzew i krzewów	4 sztuki	1. Ścieżka przyrodnicza w dolinie górnego Sanu. 2. Ścieżka przyrodnicza w Brzegach Górnych. 3. Ścieżka przyrodnicza Ustrzyki Górne-Wołosate. 4. Ścieżka spacerowa Tarnawa-Dźwiniacz
35	Udrożnienie szlaków konnych, poprzez: 1) utrzymywanie ich przejezdności, 2) stałą kontrolę oznakowań, 3) usuwanie wiatrołomów, zakrzaczeń, 4) koszenie tras	81 km	Szlaki konne w granicach Parku
36	Wykonanie zabezpieczeń z żerdzi	110 m	Oddział - 2/67 f
37	Wykonanie zabezpieczeń wokół dawnych studni	12 sztuk	Obwód Ochronny Górny San
38	Utrzymanie otoczenia (koszenie, odkrzaczanie, porządkowanie) obiektów turystycznych (parkingi, wiaty) oraz terenów zielonych w osiedlach na terenie Parku	30 ha	Obwody ochronne – Wołosate, Ustrzyki Górne, Brzegi Górne, Tarnawa, Caryńskie, Osada

39	Rozbiórka uszkodzonych drewnianych nawierzchni (pomostów)	350 m	Oddziały -1/123 a, 1/231 a, 1/231 b
40	Remont pomostu drewnianego w ogródku eksperymentalnym przy Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej w Suchych Rzekach	76 m	Oddział - 2/126c
41	Utrzymywanie i systematyczne odnawianie oznakowania granic Parku	202 km	Według potrzeb, na całej granicy Parku

¹⁾ Obszary Bieszczadzkiego Parku Narodowego objęte ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową podzielone są na obwody ochronne, oddziały oznaczone liczbami i pododdziały oznaczone literami i zaznaczone są na mapie kategorii ochronnych Bieszczadzkiego Parku Narodowego (nr inw. BdPN-M.Kat. Ochr.-Pl.ochr.-2007), przechowywanej w siedzibie Bieszczadzkiego Parku Narodowego w Ustrzykach Górnych.

OPIS SPOSOBÓW OCHRONY CZYNNEJ GATUNKÓW ROŚLIN I ZWIERZĄT

I. Sposoby ochrony czynnej gatunków roślin

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	Arnika góraska (<i>Arnica montana</i> L.)	Wzmacnianie trwałości populacji naturalnych oraz ochrona <i>ex situ</i> rzadkich i zagrożonych gatunków roślin	1. Prowadzenie uprawy eksperymentalnej w Suchych Rzekach.
2	Chaber Kotschyego (<i>Centaurea kotschyana</i> HEUFF. ex W. D. J. KOCH)		2. Zasilanie populacji naturalnych przez wprowadzanie osobników z hodowli prowadzonej w formie ochrony <i>ex situ</i>
3	Ciemniak purpurowy (<i>Helleborus purpurascens</i> WALDST. & KIT.)		
4	Czeremcha skalna (<i>Padus petraea</i> TAUSCH)		Prowadzenie uprawy eksperymentalnej w Suchych Rzekach
5	Driakiew lśniaca (<i>Scabiosa lucida</i> VILL.)		
6	Dzwonek szerokolistny (<i>Campanula latifolia</i> L.)		1. Prowadzenie uprawy eksperymentalnej w Suchych Rzekach. 2. Zasilanie populacji naturalnych przez wprowadzanie osobników z hodowli prowadzonej w formie ochrony <i>ex situ</i>
7	Goryczka wczesna (<i>Gentianella lutescens</i> (VELEN.) HOLUB subsp. <i>lutescens</i>)		Prowadzenie uprawy eksperymentalnej w Suchych Rzekach
8	Goryczka wąskolistna (<i>Gentiana pneumonanthe</i> L.)		1. Prowadzenie uprawy eksperymentalnej w Suchych Rzekach. 2. Zasilanie populacji naturalnych przez wprowadzanie osobników z hodowli prowadzonej w formie ochrony <i>ex situ</i>
9	Goździk kartuzek skalny (<i>Dianthus carthusianorum</i> L. var. <i>saxigenus</i> Schur)		
10	Groszek wschodniokarpacki (<i>Lathyrus laevigatus</i> (WALDST. & KIT.) GREN.)		Prowadzenie uprawy eksperymentalnej w Suchych Rzekach
11	Kosaciec syberyjski (<i>Iris sibirica</i> L.)		1. Prowadzenie uprawy eksperymentalnej w Suchych Rzekach.
12	Lepnica karpcka (<i>Silene dubia</i> HERBICH)		2. Zasilanie populacji naturalnych przez wprowadzanie osobników z hodowli prowadzonej w formie ochrony <i>ex situ</i>
13	Mieczyk dachówkowy (<i>Gladiolus imbricatus</i> L.)		
14	Ostrożeń wschodniokarpacki (<i>Cirsium waldsteinii</i> ROUY)		Prowadzenie uprawy eksperymentalnej w Suchych Rzekach
15	Ostróżka wyniosła (<i>Delphinium elatum</i> L.)		1. Prowadzenie uprawy eksperymentalnej w Suchych Rzekach.
16	Pełnik alpejski (<i>Trollius</i>		2. Zasilanie populacji naturalnych przez

	<i>altissimus</i> CRANTZ)		wprowadzanie osobników z hodowli prowadzonej w formie ochrony <i>ex situ</i>
17	Pełnik europejski (<i>Trollius europaeus</i> L.)		
18	Powojnik alpejski (<i>Clematis alpina</i> (L.) MILL.)		Prowadzenie uprawy eksperymentalnej w Suchych Rzekach
19	Rdest żyworodny (<i>Polygonum viviparum</i> L.)		1. Prowadzenie uprawy eksperymentalnej w Suchych Rzekach.
20	Rosiczka okrągłolistna (<i>Drosera rotundifolia</i> L.)		2. Zasilanie populacji naturalnych przez wprowadzanie osobników z hodowli
21	Różeniec górski (<i>Rhodiola rosea</i> L.)		
22	Sesleria Bielza (<i>Sesleria bielzii</i> SCHUR)		
23	Tojad bukowiński (tauryjski karłowaty) (<i>Aconitum bucovinense</i> ZAPAL.)		
24	Tojad wschodniokarpacki (<i>Aconitum lasiocarpum</i> (RCHB.) GÁYER)		Prowadzenie uprawy eksperymentalnej w Suchych Rzekach
25	Turzyca skąpokwiatowa (<i>Carex pauciflora</i> LIGHTF.)		1. Prowadzenie uprawy eksperymentalnej w Suchych Rzekach.
26	Zawilec narcyzowy (<i>Anemone narcissifolia</i> L.)		2. Zasilanie populacji naturalnych przez wprowadzanie osobników z hodowli prowadzonej w formie ochrony <i>ex situ</i>
27	Zerwa kulista (<i>Phyteuma orbiculare</i> L.)		
28	Arnika góraska (<i>Arnica montana</i> L.)	Poprawa warunków siedliskowych gatunków zagrożonych	Selektywne, punktowe usuwanie gatunków konkurencyjnych w celu poprawy warunków wzrostu gatunków zagrożonych
29	Podejrzon rutolistny (<i>Botrychium multifidum</i> (S. G. GMEL.) RUPR.)		Usuwanie krzewów ze stanowisk
30	Dzwonek piłkowany (<i>Campanula serrata</i> (KIT.) Hendrych)		1. Wykasanie łąk z populacjami <i>Campanula serrata</i> . 2. Usuwanie krzewów z powierzchni o intensywnym zarastaniu samosiewem drzew

II. Sposoby ochrony czynnej gatunków zwierząt

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	Żubr (<i>Bison bonasus</i>)	Ochrona żubra (<i>Bison bonasus</i>)	1. Dokarmianie w okresie szczególnie ciężkich zim. 2. Długoterminowy monitoring zmian liczebności populacji, jej struktury, rozmieszczenia i stanu zdrowotnego. 3. Wzbogacanie puli genowej miejscowego stada poprzez wprowadzenie genetycznie wyselekcjonowanych osobników z innych populacji z linii białowiesko – kaukaskiej. 4. Zapewnienie rezerwy zdrowych osobników z innych ośrodków hodowlanych na wypadek konieczności odbudowy stada "Górny San"

2	<p>1. Jeleń (<i>Cervus elaphus</i>).</p> <p>2. Sarna (<i>Capreolus capreolus</i>).</p> <p>3. Dzik (<i>Sus scrofa</i>)</p>	<p>Ochrona jelenia (<i>Cervus elaphus</i>), sarny (<i>Capreolus capreolus</i>) i dzika (<i>Sus scrofa</i>)</p>	<p>1. Kontynuacja monitoringu zagęszczenia zwierząt kopytnych na wyznaczonych transektach w obrębie stałych powierzchni próbnych na terenie Parku i otuliny w celu uchwycenia trendów zmian liczebności populacji i wytypowania miejsc koncentracji zwierząt.</p> <p>2. Analiza danych monitoringowych oraz uwarunkowań ekologicznych (relacja drapieżnik-ofiara, dostępność korytarzy migracyjnych, kierunki i zasięgi migracji, itp.) jako podstawa do prowadzenia racjonalnej gospodarki łowieckiej, a w szczególności do podejmowania decyzji odnośnie do potrzeb ewentualnej redukcji wielkości populacji poza obszarem Parku.</p> <p>3. Współpraca z Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe w zakresie gospodarowania populacją jelenia (<i>Cervus elaphus</i>), sarny (<i>Capreolus capreolus</i>) i dzika (<i>Sus scrofa</i>) zmierzająca do optymalizacji zagęszczenia zwierząt kopytnych określonej na podstawie specjalistycznych analiz eksperckich</p>
3	<p>Niedźwiedź (<i>Ursus arctos</i>)</p>	<p>Ochrona niedźwiedzia (<i>Ursus arctos</i>)</p>	<p>1. Zapobieganie synantropizacji osobników poprzez prawidłowe gospodarowanie odpadami na terenie Parku i otuliny.</p> <p>2. Określenie strefy ochrony gawr w okresie rozrodu od 1 listopada do 31 marca w promieniu 500 m.</p> <p>3. Zabezpieczenie bazy pokarmowej przez utrzymanie liczebności populacji potencjalnych ofiar gwarantującej zachowanie właściwego stanu ochrony populacji gatunku, zachowanie borówczysk, lasków leszczynowych i starych sadów, dostarczających latem i jesienią owoców.</p> <p>4. Monitoring w zakresie lokalizacji zwierząt, miejsc gawrowania, liczebności populacji, sposobu użytkowania i wielkości arealów oraz kierunku, zasięgu i częstości migracji (zimowe tropienia, akcje inwentaryzacyjne, stosowanie fotopułapek oraz bezinwazyjnych metod genetycznych).</p> <p>5. Edukacja turystów i społeczności lokalnych nastawiona na promowanie właściwych zachowań w relacji człowiek – zwierzę, w tym w odniesieniu do postępowania z odpadami</p>
4	<p>Wilk (<i>Canis lupus</i>)</p>	<p>Ochrona wilka (<i>Canis lupus</i>)</p>	<p>1. Kontynuacja monitoringu zmian liczebności watah przebywających na terenie Parku (zimowe tropienia, akcje inwentaryzacyjne, stosowanie fotopułapek oraz bezinwazyjnych metod genetycznych).</p> <p>2. Wyznaczenie strefy ochrony okresowej w promieniu 500 m od nor w okresie rozrodu, od 1 kwietnia do 15 lipca.</p> <p>3. Opiniowanie planów łowieckich w otulinie Parku ze szczególnym uwzględnieniem aspektów ekologicznych (relacja drapieżnik-ofiara, szlaki</p>

			migracyjne, koncentracja potencjalnych ofiar, itp.) związanych z koniecznością utrzymania wielkości populacji jeleniowatych na poziomie gwarantującym zachowanie właściwego stanu ochrony gatunku. 4. Prowadzenie działań edukacyjnych społeczności lokalnych uświadamiających potrzebę zabezpieczania stad zwierząt gospodarskich przed ewentualną presją drapieżnicą ze strony wilka (<i>Canis lupus</i>)
5	Ryś (<i>Felis lynx</i>)	Ochrona rysia (<i>Felis lynx</i>)	Monitoring lokalizacji zwierząt na podstawie zimowych tropień, akcji inwentaryzacyjnych, zastosowania fotonapędów oraz zbierania wszelkich informacji o gatunku
6	Bóbr (<i>Castor fiber</i>)	Ochrona bobra (<i>Castor fiber</i>)	Wzbogacanie naturalnej bazy żerowej oraz monitoring na stałych powierzchniach w celu określenia wpływu bobra (<i>Castor fiber</i>) na ekosystemy Parku
7	1. Orzeł przedni (<i>Aquila chrysaetos</i>). 2. Orlik krzykliwy (<i>Aquila pomarina</i>). 3. Myszolów (<i>Buteo buteo</i>). 4. Trzmielojad (<i>Pernis apivorus</i>). 5. Pustułka (<i>Falco tinnunculus</i>)	Ochrona ptaków szponiastych	1. Utrzymanie terenów otwartych poprzez wykaszanie i wypas zwierząt gospodarskich w celu zachowania obszarów łowieckich ptaków szponiastych i ich zabezpieczenia przed zarastaniem. 2. Wyznaczanie stref ochronnych wokół gniazd gatunków z rodzaju <i>Aquila</i>
8	1. Puszczyk uralski (<i>Strix uralensis</i>). 2. Puszczyk zwyczajny (<i>Strix aluco</i>). 3. Włochatka (<i>Aegolius funereus</i>). 4. Sóweczka (<i>Glaucidium passerinum</i>). 5. Dzięcioł duży (<i>Dendrocopos major</i>). 6. Dzięcioł biało-grzbiety (<i>Dendrocopos leucotos</i>). 7. Krętogłów (<i>Jynx torquilla</i>). 8. Kowalik (<i>Sitta europaea</i>)	Ochrona ptaków	Kształtowanie siedlisk dla gniazdowania, poprzez zachowanie starych dziuplastych drzew
9	Kowalik (<i>Sitta europaea</i>) oraz gatunki z rodziny sikor (<i>Paridae</i>)		Dokarmianie ptaków w sąsiedztwie osad ludzkich w okresie zimowym
10	1. Kumak górski (<i>Bombina variegata</i>). 2. Traszka karpacka (<i>Triturus montandoni</i>). 3. Traszka górська (<i>Triturus alpestris</i>). 4. Żaba trawna (<i>Rana temporaria</i>)	Ochrona płazów	1. Przeciwdziałanie zwiększonej śmiertelności płazów na drogach publicznych w okresie wiosennej i jesiennej migracji poprzez montaż płotków ograniczających. 2. Propagowanie konstruowania przejść pod drogami w przypadku działań związanych z remontami dróg na obszarze Parku

11	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kumak górski (<i>Bombina variegata</i>). 2. Traszka karpacka (<i>Triturus montandoni</i>). 3. Traszka góraska (<i>Triturus alpestris</i>). 4. Bezkęgowce: <ol style="list-style-type: none"> 1) Pływak żółto-brzeżek (<i>Dytiscus marginalia</i>), 2) Wążka płaskobrzucha (<i>Libellula depressa</i>), 3) Świtezianka dziewica (<i>Calopteryx virgo</i>), 4) Płoszczyca szara (<i>Nepa cinerea</i>), 5) Pluskolec pospolity (<i>Notonecta glauca</i>) 	Ochrona płazów i bezkręgowców wodnych	Zabezpieczenie miejsc rozrodu i bytowania płazów oraz bezkręgowców wodnych poprzez pogłębianie, oczyszczanie względnie powiększenie istniejących oczek wodnych
12	Pstrąg potokowy (<i>Salmo trutta m. fario</i>)	Ochrona ryb	Ograniczenie nielegalnego połowu pstrąga potokowego (<i>Salmo trutta m. fario</i>) oraz szczególny nadzór w okresie wiosennym (kwiecień, maj), w okresie niskiego stanu wód (lipiec, sierpień, wrzesień, październik) i w okresie tarła (październik, listopad)
13	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Leptogammus carpaticus</i>¹⁾. 2. <i>Hygrobatas conspicendus</i>¹⁾. 3. <i>Siro carpaticus</i>¹⁾ 4. <i>Lithobius tenebrosus setiger</i>¹⁾. 5. <i>Eosentomon carpaticum</i>¹⁾. 6. <i>Eosentomon polonicum</i>¹⁾. 7. <i>Rhithrogena wolosatkae</i>¹⁾. 8. <i>Miramella ebneri carpathica</i>¹⁾. 9. <i>Speudotettix montanus</i>¹⁾. 10. <i>Xantholinus azuganus trellai</i>¹⁾. 11. <i>Aulacidea trapogonis celata</i>¹⁾. 12. <i>Melampophylax Polonius</i>¹⁾. 13. <i>Trichocera carpathica</i>¹⁾. 14. <i>Trichocera kotejai</i>¹⁾. 15. <i>Trichocera transversa</i>¹⁾. 16. <i>Hilara carpatica</i>¹⁾. 17. <i>Phytomyza</i> 	Ochrona bezkręgowców	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nadzór nad stanowiskami opisowymi (miejscami typowymi - <i>loci typici</i>) - 17 stanowisk. 2. Ochrona zachowawcza: <ol style="list-style-type: none"> 1) kontrola siedlisk, 2) utrzymanie siedlisk typowych dla gatunków

	<i>nowakowskiana</i> ¹⁾ .		
14	Stanowiska gatunków górskich i endemitów wschodniokarpackich		Nadzór nad skupiskami rzadkich i endemicznych gatunków bezkręgowców oraz monitoring stanowisk w wyznaczonych miejscach wzdłuż szlaków
15	1. <i>Phyllobius scutellaris</i> ¹⁾ . 2. <i>Donus elegans</i> ¹⁾ . 3. <i>Pholicodes pancaucasicus</i> ¹⁾ . 4. Tygrzyk paskowany (<i>Agriope bruenichi</i>)	Ochrona rzadkich gatunków bezkręgowców ciepłolubnych	Koszenia zapobiegające zarastaniu fragmentów łąk o charakterze kserotermicznym
16	Koń huculski	Zachowawcza hodowla konia huculskiego - ochrona rzadkiej regionalnej rasy	Zakup paszy treściwej, pozyskanie siana i podściółki (słoma) oraz zakup usług w ramach opieki weterynaryjnej

¹⁾ Brak nazw w języku polskim.

WSKAZANIE OBSZARÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ ŚCISŁĄ, CZYNNĄ
ORAZ KRAJOBRAZOWĄ

Lp.	Rodzaj ochrony	Lokalizacja ¹⁾	Powierzchnia ogółem w ha
1	Ochrona ścisła	<p>1. Obwód Ochronny Górny San, oddziały - 26a, 26b, 26c, 26d, 26f, 26g, 27, 27a, 27b, 27c, 27d, 27f, 27g, 27h, 27i, 28a, 28b, 28c, 28d, 28f, 28g, 29, 29a, 29b, 29c, 29d, 29f, 29g, 29h, 29i, 29j, 29k, 29l, 30a, 30b, 30c, 30d, 30f, 30g, 30h, 30i, 30j, 31, 31a, 31b, 31c, 31d, 31f, 32, 32a, 32b, 33a, 34a, 35a, 39, 39a, 39b, 39c, 39d, 40, 40a, 40b, 40c, 40d, 41, 41a, 41b, 41c, 41d, 41f, 42a, 42b, 42c, 42d, 42f, 43, 43a, 43b, 43c, 43d, 43f, 43g, 44, 44a, 44b, 45, 45a, 45b, 46, 46a, 47a, 52a, 52b, 52c, 53a, 53b, 53c, 53d, 55, 55a, 55b, 55c, 55d, 57a, 57b, 57c, 57d, 57f, 60a, 60b, 60c, 60d, 60f, 60g, 63a, 63b, 63c, 63d, 64a, 64b, 64c, 64d, 64f, 64g, 65a, 65b, 65c, 66, 66a, 66b, 66c, 66d, 67, 67a, 67b, 67c, 67d, 68a, 71, 71a, 71b, 71c, 71d, 72, 72a, 72b, 82, 82a, 82b, 82c, 82d, 91, 91a, 91b, 92, 92a, 92b, 93, 93a, 93b, 93c, 93d, 93f, 93g, 94, 94a, 94b, 94c).</p> <p>2. Obwód Ochronny Tarnica, oddziały - 1, 1a, 1b, 1c, 1d, 2a, 2b, 2c, 3a, 3b, 4a, 4b, 4c, 4d, 4f, 5, 5a, 5b, 5c, 5d, 5f, 6, 6a, 6b, 6c, 7, 7a, 7b, 8a, 8b, 8c, 8d, 8f, 9a, 9b, 9c, 9d, 9f, 10a, 10b, 10c, 11a, 11b, 11c, 11d, 12a, 13, 13a, 13b, 14, 14a, 15a, 15b, 16a, 16b, 17a, 17b, 18a, 18b, 18c, 19a, 19b, 19c, 19d, 20a, 20b, 20c, 20d, 20f, 20g, 21a, 21b, 21c, 21d, 21f, 21g, 21h, 22a, 22b, 23a, 23b, 23c, 23d, 23f, 23g, 105a, 106a, 106b, 106c, 107a, 107b, 107c, 107d, 107f, 108a, 108b, 108c, 108d, 109a, 109b, 109c, 110a, 110b, 110c, 110d, 110f, 110g, 110h, 110i, 111, 111a, 111b, 111c, 111d, 111f, 111g, 111h, 112, 112a, 112b, 112c, 112d, 112f, 112g, 115, 115a, 115b, 115c, 115d, 116, 116a, 116b, 116c, 117a, 117b, 118, 118a, 119, 119a, 119b, 119c, 119d, 124a, 125a, 136a, 137a, 138, 138a, 139, 139a, 139b, 139c, 140, 140a, 140b, 140c, 140d, 140f, 140g, 140h, 140i, 140j, 140k, 140l, 140m, 141a, 141b, 141c, 141d, 141f, 141g, 142a, 142b, 142c, 142d, 142f, 143, 143a, 143b, 143c, 143d, 144, 144a, 144b, 144c, 144d, 144f, 144g, 144h, 144i, 144j, 144k, 145, 145a, 145b, 145c, 145d, 145f, 145g, 145h, 145i,</p>	18 553,6482

		<p>145j, 145k, 145l, 145m, 145n, 145o, 146, 146a, 146b, 146c, 146d, 146f, 146g, 146h, 146i, 146j, 146k, 146l, 146m, 147, 147a, 147b, 147c, 147d, 147f, 147g, 147h, 147i, 147j, 147k, 147l, 147m, 147n, 148, 148a, 148b, 148c, 148d, 148f, 148g, 148h, 148i, 148j, 148k, 149, 149a, 149b, 149c, 149d, 149f, 149g, 150a, 151, 151a, 151b, 151c, 151d, 152, 152a, 152b, 152c, 153, 153a, 153b, 154a, 154b, 154c, 154d, 154f, 154g, 155a, 155b, 155c, 155d, 155f, 155g, 156a, 156b, 156c, 156d, 156f, 156g, 156h, 156i, 157, 157a, 157b, 157c, 157d, 157f, 157g, 157h, 157i, 158, 158a, 158b, 158c, 158d, 158f, 158g, 159, 159a, 159b, 159c, 159d, 159f, 159g, 159h, 159i, 159j, 159k, 159l, 159m, 159n, 159o, 159p, 159r, 159s, 159t, 160, 160a, 160b, 160c, 160d, 160f, 160g, 160h, 160i, 161, 161a, 161b, 161c, 161d, 161f, 161g, 162a, 165, 165a, 165b, 165c, 165d, 165f, 165g, 165h, 165i.</p> <p>3. Obwód Ochronny Wołosate, oddziały - 163a, 164a, 166a, 166b, 166c, 166d, 166f, 166g, 166h, 166i, 166j, 167a, 167b, 167c, 167d, 167f, 168, 168a, 168b, 168c, 168d, 168f, 168g, 168h, 168i, 169, 169a, 169b, 169c, 169d, 169f, 169g, 169h, 169i, 169j, 170a, 170b, 170c, 170d, 170f, 170g, 170h, 170i, 170j, 170k, 170l, 171a, 171b, 171c, 171d, 171f, 171g, 171h, 171i, 171j, 171k, 172a, 172b, 172c, 172d, 172f, 172g, 172h, 172i, 172j, 172k, 172l, 173a, 173b, 173c, 174a, 174b, 174c, 174d, 174f, 174g, 174h, 174i, 174j, 176a, 176b, 177a, 177b, 177c, 177d, 177f, 177g, 177h, 177i, 178, 178a, 178b, 178c, 178d, 178f, 179, 179a, 179b, 179c, 179d, 189, 189a, 189b, 189c, 190, 190a, 190b, 190c, 191, 191a, 192, 192a, 192b, 192c, 192d, 193, 193a, 193b, 193c, 193d, 194, 194a, 194b, 195, 195a, 195b, 195c, 196, 196a, 196b, 196c, 197, 197a, 197b, 198a, 198b, 198c, 199, 199a, 200, 200a, 200b, 200c, 201, 201a, 202, 202a, 202b, 203, 203a, 204, 204a, 204b, 204c, 204d, 204f, 204g, 204h, 204i, 205, 205a, 205b, 206, 206a, 206b, 206c, 206d, 206f, 206g, 206h, 206i, 206j, 206k, 206l, 207, 207a, 207b, 207c, 207d, 207f, 208, 208a, 208b, 208c, 209, 209a, 209b, 209c, 210, 210a, 210b, 210c, 210d, 210f, 212, 212a, 212b, 212c, 212d, 216, 216a, 216b, 216c, 216d, 216f.</p> <p>4. Obwód Ochronny Ustrzyki Górne, oddziały - 100a, 100b, 100c, 101a, 101b, 101c, 102a, 102b, 102c, 102d, 103, 103a,</p>	
--	--	---	--

		<p>104, 104a, 104b, 104c, 113, 113a, 113b, 113c, 113d, 113f, 114a, 114b, 114c, 120, 120a, 120b, 120c, 120d, 120f, 121a, 121b, 121c, 121d, 122, 122a, 122b, 122c, 122d, 122f, 122g, 123, 123a, 123b, 123c, 123d, 123f, 123g, 126, 126a, 126b, 127a, 127c, 127d, 127f, 127g, 127h, 127i, 127j, 128a, 128b, 128c, 128d, 128f, 128g, 128h, 128i, 128b, 128c, 128d, 128f, 128g, 128h, 128i, 214a, 214b, 214c, 214d, 214f, 215a, 215b, 219a, 219b, 219c, 219d, 219f, 219g, 219h, 220, 220a, 220b, 220c, 221, 221a, 221b, 221c, 222, 222a, 222b, 223, 223a, 223c, 223d, 223f, 223g, 223h, 223i, 223j, 224, 224a, 224b, 224c, 225, 225a, 225b, 226, 226a, 226c, 226d, 226f, 226g, 227, 227a, 227c, 227d, 227f, 227g, 227h, 228, 228a, 229, 229b, 229d, 230a, 231, 231a, 231b, 231c, 232a, 232b, 232c, 233, 233a, 233b, 233c, 234a, 234b, 235, 235a, 236, 236a, 236b, 236c, 236d, 236f, 237a, 237b, 238a, 238b, 239a, 239b, 239c, 239d, 239f, 240, 240a, 240b, 240c, 240d, 240f, 240g, 241a, 241b, 241c, 241d, 241f, 241g, 242a, 242b, 242c, 242f, 243a, 243d, 243f, 244a.</p> <p>5. Obwód Ochronny Caryńskie, oddziały - 3, 3a, 3b, 3c, 3d, 3f, 3g, 4, 4a, 4b, 4c, 4d, 4f, 27a, 28a, 28b, 28c, 28d, 29a, 29b, 30a, 30b, 30c, 30d, 31a, 31b, 31c, 31d, 32a, 32b, 33, 33a, 33b, 33c, 33d, 34, 34a, 34b, 34c, 34d, 34f, 34g, 34h, 35a, 36a, 36b, 36c, 36d, 36f, 37a, 37b, 37c, 39a, 39b, 39c, 41, 41a, 41b, 41c, 41d, 43, 43a, 43b, 43c, 43d, 44a, 44b, 44c, 44d, 46, 46a, 46b, 46c, 46d, 46f, 46g, 46h, 47a, 47b, 47c, 49, 49a, 49b, 49c, 49d, 52, 52a, 52b, 52c, 52d, 53, 53a, 53b, 53c, 53d, 53f, 54a, 58a, 58b, 58c, 58d, 58f, 59, 59a, 59b, 59c, 59d, 59f, 59g, 59h, 59i, 60a, 60b, 60c, 60d, 60f, 60g, 61, 61a, 61b, 61c, 61d, 61f, 61g, 62, 62a, 62b, 62c, 62d, 62f, 63, 63a, 63b, 63c, 63d, 63f, 63g, 63h, 63i, 63j, 63k, 74, 74a, 74b, 75, 75a, 75b, 75c, 75d, 76, 76a, 76b, 76c, 76d, 76f, 76g, 76h, 76i, 76j, 77, 77a, 77b, 77c, 77d, 77f, 78, 78a, 78b, 78c, 79, 79a, 79b, 79c, 79d, 80, 80a, 80b, 80c, 80d, 80f, 80g, 80h, 81, 81a, 81b, 81c, 81d, 81f, 81g, 81h.</p> <p>6. Obwód Ochronny Brzegi Górne, oddziały - 6a, 6b, 6c, 6d, 6f, 8, 8a, 8b, 8c, 9, 9a, 9b, 11a, 11b, 11c, 11d, 11f, 11g, 11h, 14a, 14b, 15a, 15b, 15c, 15d, 16a, 21a, 21b, 21c, 22a, 23, 23b, 23c, 23d, 23f, 23h, 23i, 25a, 25b, 25c, 26a, 64a, 65a, 68, 68a, 68b, 68c, 69a, 69b, 69c, 91, 91a, 91b, 91c, 91d, 91f, 91g, 91h, 91i, 92, 92a, 92b, 92c, 92d, 92f, 92g, 92h, 93, 93a, 93b, 93c, 93d,</p>	
--	--	--	--

		<p>93f, 94, 94a, 94b, 94c, 94d, 94f, 94g, 95, 95a, 95b, 95c, 95d, 95f, 95g, 95h.</p> <p>7. Obwód Ochronny Moczarne, oddziały - 211, 211a, 211b, 211c, 211d, 211f, 211g, 211i, 212, 212a, 212b, 212c, 212d, 212f, 212g, 212h, 212i, 212j, 213a, 213b, 213c, 213d, 213f, 214, 214a, 214b, 214c, 214d, 215, 215a, 215b, 216a, 217a, 217b, 217c, 217d, 217f, 217g, 217h, 217i, 217j, 218, 218a, 218b, 218c, 218d, 219, 219a, 219b, 220, 220a, 220b, 221, 221a, 221b, 221c, 222a, 223, 223a, 224, 224a, 225, 225a, 225b, 225c, 226, 226a, 226b, 226c, 227, 227a, 227b, 228, 228a, 228b, 228d, 229, 229a, 229b, 230, 230a, 230b, 230c, 230d, 230f, 230g, 231, 231c, 231d, 231f, 231g, 232, 232c, 232d, 232f, 232g, 232h, 233, 233c, 233d, 233f, 233g, 233h, 234, 234c, 234d, 234f, 234g, 234h, 234i, 235, 235b, 235c, 236, 236a, 236b, 236c, 237, 237a, 237b, 237c, 237d, 238, 238a, 238b, 238c, 238d, 239, 239a, 239b, 239c, 239d, 240, 240a, 240b, 240c, 240d, 241, 241a, 241b, 242, 242a, 242b, 243, 243a, 243b, 243c, 243d, 243f, 244, 244a, 244b, 245, 245a, 246, 246a, 246b, 246c, 246d, 246f, 247, 247a, 247b, 247c, 248, 248a, 248b, 248c, 249, 249a, 249b, 249c, 250, 250a, 250b, 251, 251a, 251b, 251c, 251d, 251f, 251g, 251h, 251i, 251j, 251k, 251l, 251m, 252, 252a, 252b, 252c, 252d, 253, 253a, 254, 254a, 254b, 255, 255a, 255b, 255c, 256, 256a, 256b, 256c, 257, 257a, 257b, 257c, 257d, 257f, 257g, 258, 258a, 258b, 259, 259a, 259b, 259c, 259d, 259f, 259g, 259h, 260, 260a, 260b, 260c, 260d, 261, 261a, 261b, 261c, 262, 262a, 263, 263a, 264, 264a, 264b, 264c, 265, 265a, 265b, 266a, 266b, 266c, 266d, 266f, 267, 267a, 267b, 267c, 267d, 267f, 267g, 267h, 267i, 268a, 268b, 268c, 268d, 268f, 269, 269a, 269b, 269c, 269d, 270, 270a, 270b, 270c, 270d, 271, 271a, 271b, 271c, 271d, 271f, 272, 272a, 273a, 274, 274a, 274b, 275, 275a, 276, 276a, 277, 277a, 277b, 278, 278a, 278b, 278c.</p> <p>8. Obwód Ochronny Osada, oddziały - 160a, 160b, 160c, 160d, 160f, 160g, 161a, 161b, 162a, 163, 163a, 163b, 163c, 163d, 163f, 164a, 164b, 164c, 164d, 165, 165a, 165b, 165c, 165d, 165f, 165g, 175b, 176, 176a, 176b, 176c, 177a, 177b, 177c, 177d, 177f, 179, 179a, 179b, 179c, 179d, 179f, 179g, 183, 183a, 183b, 183c, 183d, 183f, 183g, 184, 184a, 184b, 184c, 186a, 186b,</p>	
--	--	--	--

		<p>186c, 186d, 186f, 186g, 186h, 186i, 187, 187a, 187b, 187c, 187d, 187f, 187g, 187h, 189a, 190a, 190b, 190c, 190d, 190f, 190g, 192a, 192b, 192c, 192d, 195, 195a, 195b, 195c, 195d, 195f, 195g, 197a, 197b, 197c, 197d, 203, 203a, 203b, 203c, 203d, 203f, 203g, 203h, 204, 204a, 205, 205a, 205b, 205c, 205d, 205f, 205g, 205h.</p> <p>9. Obwód Ochronny Suche Rzeki, oddziały - 97, 97a, 97b, 97c, 97d, 98, 98a, 98b, 99, 99a, 100, 100a, 100b, 100c, 100d, 101a, 101b, 101c, 101d, 101f, 103, 103a, 104, 104a, 104b, 104c, 104d, 104f, 108, 108a, 108b, 108c, 113, 113a, 113b, 113c, 113d, 113f, 115, 115a, 115b, 115c, 115d, 116b, 118a, 118b, 118c, 118d, 118f, 120, 120a, 120b, 120c, 120d, 120f, 120g, 120h, 122a, 122b, 122c, 122d, 124, 124a, 124b, 124c, 124d, 131, 131a, 131b, 132a, 138a, 138b, 144, 144a, 145, 145a, 145b, 145c, 145d, 145f, 145g, 145h, 145i, 146a, 146b, 146c, 146d, 146f, 146g, 147a, 148a, 148b, 148c, 148d, 149, 149a, 149b, 149c, 150a, 150b, 150c, 150d, 150f, 151a, 151b, 152a, 153a, 153b, 154a, 154b, 155, 155a, 155b, 155c, 155d, 156, 156a, 156b, 156c, 156d, 157, 157a, 157b, 157c, 157d, 157f, 158, 158a, 158b, 158c, 158d, 159, 159a, 159b, 159c, 159d</p>	
2	Ochrona czynna	<p>1. Obwód Ochronny Górny San, oddziały - 24, 24a, 24b, 24c, 25, 25a, 25b, 25c, 25d, 25f, 25g, 25h, 25i, 36, 36a, 36b, 36c, 36d, 36f, 36g, 37, 37a, 37b, 37c, 38, 38a, 48a, 48b, 48c, 48d, 48f, 48g, 48h, 49a, 49b, 50a, 50b, 50c, 50d, 50f, 50g, 50h, 51a, 51b, 51c, 54, 54a, 54b, 54c, 54d, 56, 56a, 56b, 56c, 56d, 56f, 56g, 56h, 56i, 56j, 58a, 58b, 58c, 58d, 58f, 58g, 59, 59a, 59b, 59c, 59d, 59f, 59g, 59h, 61, 61a, 61b, 61c, 61d, 61f, 61g, 61h, 61i, 61j, 61k, 61l, 61m, 62, 62a, 62b, 62c, 69, 69a, 69b, 69c, 69d, 69f, 69g, 69h, 69i, 69j, 70, 70a, 70b, 70c, 70d, 70f, 73, 73a, 73b, 74a, 74b, 74c, 74d, 74f, 74g, 75, 75a, 75b, 75c, 75d, 75f, 76, 76a, 76b, 76c, 76d, 76f, 77, 77a, 77b, 78, 78a, 78b, 78c, 78d, 78f, 78g, 78h, 78i, 78j, 79, 79a, 79b, 79c, 79d, 79f, 80a, 80b, 80c, 81a, 81b, 81c, 83, 83a, 83b, 83c, 83d, 83f, 83g, 84, 84a, 84b, 84c, 84d, 84f, 84g, 84h, 85, 85a, 85b, 85c, 85d, 85f, 85g, 85h, 85i, 85j, 85k, 85l, 86a, 87a, 87b, 87c, 87d, 87f, 87g, 88, 88a, 88b, 88c, 88d, 88f, 89, 89a, 89b, 89c, 90a, 90b, 90c.</p> <p>2. Obwód Ochronny Tarnica, oddział 150b.</p>	10563,8814

		<p>3. Obwód Ochronny Wołosate, oddziały - 175a, 175b, 175c, 180, 180a, 180b, 180c, 180d, 180f, 180g, 180h, 180i, 180j, 180k, 180l, 180m, 180n, 181a, 181b, 181c, 181d, 181f, 181g, 181h, 181i, 181j, 181k, 181l, 181m, 181n, 182, 182a, 182b, 182c, 182d, 182f, 182g, 182h, 182i, 182j, 182k, 182l, 182m, 182n, 182o, 183a, 183b, 183c, 183d, 183f, 183g, 183h, 183i, 183j, 183k, 183l, 183m, 184a, 184b, 184c, 184d, 184f, 184g, 184h, 184i, 184j, 184k, 185a, 185ax, 185b, 185c, 185d, 185f, 185g, 185h, 185i, 185j, 185k, 185l, 185m, 185n, 185o, 185p, 185r, 185s, 185t, 185w, 185x, 185y, 185z, 186, 186a, 186b, 186c, 186d, 186f, 186g, 186h, 186i, 186j, 187, 187a, 187b, 187c, 187d, 187f, 187g, 187h, 187i, 187j, 187k, 187l, 187m, 187n, 187o, 188a, 188b, 188c, 188d, 188f, 188g, 188h, 188i, 188j, 188k, 188l, 211a, 211b, 211c, 211d, 211f, 211g, 211h, 211i, 211j.</p> <p>4. Obwód Ochronny Ustrzyki Górne, oddziały - 95, 95a, 95b, 95c, 95d, 95f, 96, 96a, 96b, 96c, 96d, 96f, 96g, 97, 97a, 97b, 97c, 97d, 97f, 97g, 97h, 97i, 97j, 98a, 98b, 98c, 98d, 99, 99a, 99b, 99c, 99d, 126c, 127b, 129, 129a, 129b, 129c, 129d, 129f, 129g, 129h, 129i, 129j, 129k, 129l, 129m, 129n, 129o, 130, 130a, 130b, 130c, 130d, 131a, 131b, 131c, 131d, 132a, 132b, 132c, 132d, 132f, 132g, 132h, 132i, 132j, 132k, 132l, 132m, 132n, 133, 133a, 133b, 133c, 133d, 133f, 133g, 133h, 133i, 133j, 133k, 134, 134a, 134b, 134c, 134d, 134f, 134g, 134h, 134i, 134j, 135a, 135b, 135c, 135d, 135f, 135g, 135h, 135i, 135j, 135k, 135l, 213a, 213b, 213c, 213d, 213f, 217, 217a, 217b, 217c, 217d, 217f, 217g, 217h, 217i, 217j, 217k, 217l, 217m, 217n, 217o, 217p, 217r, 217s, 217t, 217w, 218, 218a, 218b, 218c, 218d, 218f, 218g, 223b, 226b, 227b, 229a, 229c, 242d, 243b, 243c.</p> <p>5. Obwód Ochronny Caryńskie, oddziały - 1a, 1ax, 1b, 1bx, 1c, 1cx, 1d, 1dx, 1f, 1fx, 1g, 1gx, 1h, 1hx, 1i, 1ix, 1j, 1k, 1l, 1m, 1n, 1o, 1p, 1r, 1s, 1t, 1w, 1x, 1y, 1z, 2a, 2b, 2c, 2d, 2f, 3h, 4g, 38a, 38b, 38c, 38d, 39d, 40, 40a, 40b, 40c, 42, 42a, 42b, 42c, 42d, 45, 45a, 45b, 45c, 45d, 45f, 45g, 48, 48a, 48b, 48c, 48d, 50, 50a, 51, 51a, 51b, 55a, 55b, 55c, 55d, 55f, 55g, 55h, 56, 56a, 56b, 56c, 56d, 57, 57a, 57b, 57c, 57d, 57f, 57g, 57h, 71, 71a, 71b, 71c, 71d, 71f, 71g, 71h, 71i, 71j, 71k, 71l, 71m, 72, 72a, 72b, 72c, 72d, 72f, 73, 73a, 73b, 82a, 82b, 82c, 281, 281a,</p>	
--	--	---	--

		<p>281b, 281c, 281d, 281f, 282a, 282b, 282c, 283, 283a, 283b, 283c, 284, 284a, 285, 285a, 285b, 285c, 285d, 286, 286a, 286b, 286c, 287, 287a, 287b, 287c, 288, 288a, 288b, 288c, 288d, 288f, 289a, 290, 290a, 290b, 290c, 290d, 290f, 291a, 291b, 291c, 291d.</p> <p>6. Obwód Ochronny Brzegi Górne, oddziały - 5a, 5b, 5c, 5d, 5f, 5g, 5h, 5i, 7, 7a, 7b, 7c, 7d, 10a, 10b, 10c, 10d, 10f, 10g, 12, 12a, 12b, 12c, 12d, 12f, 12g, 12h, 12i, 13, 13a, 13b, 13c, 13d, 13f, 13g, 17, 17a, 18a, 18b, 18c, 19, 19a, 19b, 19c, 19d, 19f, 20a, 20b, 20c, 23a, 23g, 24a, 24b, 24c, 24d, 24f, 24g, 24h, 24i, 24j, 24k, 24l, 24m, 66a, 66b, 66c, 66d, 66f, 66g, 66h, 66i, 66j, 66k, 66l, 66m, 66n, 66o, 66p, 66r, 66s, 66t, 66w, 66x, 66y, 67, 67a, 67b, 67c, 67d, 67f, 67g, 67h, 67i, 67j, 67k, 67l, 67m, 67n, 67o, 67p, 70a, 70b, 70c, 70d, 70f, 70g, 70h, 70i, 70j, 70k, 70l, 83a, 83b, 83c, 83d, 84, 84a, 84b, 84c, 84d, 84f, 84g, 84h, 84i, 84j, 85a, 85b, 85c, 85d, 85f, 85g, 85h, 85i, 86, 86a, 86b, 86c, 86d, 87, 87a, 87b, 87c, 87d, 87f, 87g, 87h, 87i, 87j, 88, 88a, 88b, 88c, 88d, 88f, 88g, 88h, 89, 89a, 89b, 89c, 89d, 89f, 90, 90a, 90b, 90c, 90d, 90f, 90g, 90h, 90i, 90j, 90k, 90l.</p> <p>7. Obwód Ochronny Moczarnie, oddziały - 211h, 211j, 228c, 231a, 231b, 232a, 232b, 233a, 233b, 234a, 234b, 235a.</p> <p>8. Obwód Ochronny Osada, oddziały - 166a, 167, 167a, 167b, 167c, 167d, 167f, 167g, 167h, 168, 168a, 168b, 168c, 169, 169a, 169b, 169c, 170, 170a, 170b, 170c, 170d, 170f, 170g, 170h, 171a, 171b, 171c, 171d, 171f, 171g, 171h, 171i, 171j, 171k, 172, 172a, 172b, 172c, 172d, 172f, 172g, 172h, 172i, 172j, 172k, 172l, 172m, 172n, 173, 173a, 173b, 173c, 173d, 173f, 173g, 173h, 173i, 173j, 173k, 174, 174a, 174b, 174c, 174d, 174f, 174g, 174h, 174i, 174j, 174k, 174l, 174m, 175a, 178, 178a, 178b, 178c, 178d, 180, 180a, 180b, 180c, 181a, 181b, 181c, 181d, 182, 182a, 182b, 182c, 185, 185a, 185b, 188, 188a, 188b, 188c, 188d, 188f, 188g, 188h, 188i, 188j, 188k, 188l, 188m, 191, 191a, 191b, 191c, 191d, 191f, 191g, 191h, 191i, 191j, 191k, 193, 193a, 193b, 194a, 194b, 194c, 194d, 194f, 194g, 194h, 194i, 194j, 196, 196a, 198a, 198b, 199a, 199b, 199c, 199d, 200, 200a, 200b, 200c, 200d, 201, 201a, 201b, 201c, 201d, 201f, 201g, 201h, 201i, 202, 202a, 202b, 202c, 202d, 202f, 203i, 205i, 205j,</p>	
--	--	--	--

		<p>206, 206a, 206b, 206c, 206d, 206f, 207, 207a, 207b, 207c, 207d, 207f, 207g, 207h, 208, 208a, 208b, 208c, 208d, 208f, 208g, 208h, 208i, 209, 209a, 209b, 209c, 209d, 209f, 210, 210a, 210b, 210c, 210d, 210f, 210g, 210h, 210i, 210j, 210k, 210l, 210m, 210n, 210o, 279a, 279b, 279c, 279d, 279f, 279g, 279h, 279i, 280a, 280ax, 280b, 280c, 280d, 280f, 280g, 280h, 280i, 280j, 280k, 280l, 280m, 280n, 280o, 280p, 280r, 280s, 280t, 280w, 280x, 280y, 280z.</p> <p>9. Obwód Ochronny Suche Rzeki, oddziały - 96a, 96b, 96c, 102, 102a, 102b, 102c, 102d, 105a, 105b, 106, 106a, 107a, 109a, 110a, 110b, 110c, 110d, 111, 111a, 111b, 111c, 111d, 111f, 111g, 111h, 112, 112a, 112b, 112c, 112d, 112f, 114, 114a, 114b, 114c, 116a, 117, 117a, 117b, 117c, 117d, 117f, 119, 119a, 119b, 119c, 119d, 119f, 119g, 119h, 121, 121a, 121b, 121c, 121d, 121f, 121g, 123, 123a, 123b, 123c, 123d, 125, 125a, 125b, 125c, 125d, 125f, 125g, 126, 126a, 126b, 126c, 126d, 126f, 126g, 127, 127a, 127b, 128, 128a, 129, 129a, 129b, 130, 130a, 133a, 133b, 133c, 134a, 134b, 134c, 135a, 136, 136a, 136b, 136c, 137, 137a, 137b, 139, 139a, 139b, 139c, 139d, 140, 140a, 140b, 140c, 140d, 141, 141a, 141b, 141c, 141d, 142, 142a, 142b, 142c, 142d, 142f, 142g, 143, 143a, 143b, 143c.</p> <p>10. Obwód Ochronny Tarnawa, oddziały - 245a, 246a, 247a, 248a, 248b, 248c, 248d, 248f, 248g, 249, 249a, 249b, 249c, 249d, 249f, 249g, 250, 250a, 250b, 250c, 250d, 251, 251a, 251b, 251c, 251d, 251f, 251g, 251h, 251i, 252, 252a, 252b, 252c, 252d, 252f, 252g, 252h, 253, 253a, 253b, 253c, 253d, 254, 254a, 254b, 254c, 254d, 254f, 255, 255a, 255b, 255c, 255d, 255f, 256, 256a, 256b, 256c, 256d, 257, 257a, 258, 258a, 258b, 258c, 258d, 259a, 259b, 259c, 260a, 261, 261a, 261b, 261c, 261d, 262, 262a, 262b, 262c, 262d, 262f, 263, 263a, 263b, 264, 264a, 264b, 264c, 264d, 264f, 264g, 264h, 265, 265a, 265b, 266, 266a, 266b, 266c, 266d, 267, 267a, 267b, 268, 268a, 268b, 268c, 268d, 268f, 268g, 269, 269a, 269b, 269c, 269d, 270, 270a, 270b, 271, 271a, 271b, 271c, 272, 272a, 272b, 273, 273a, 273b, 273c, 273d, 273f, 273g, 273h, 273i, 273j, 273k, 274, 274a, 274b, 274c, 274d, 274f, 274g, 275, 275a, 275b, 275c, 275d, 276, 276a, 276b, 276c, 276d, 277a, 277b, 278a, 278b, 278c, 279a, 279b,</p>	
--	--	--	--

		<p>279c, 279d, 280, 280a, 280b, 280c, 281, 281a, 281b, 281c, 282, 282a.</p> <p>11. Grunty w obrębie ewidencyjnym Beniowa, działki - 2, 5, 6, 8.</p> <p>12. Grunty w obrębie ewidencyjnym Brzegi Górne, działki - 3, 6, 22/1, 22/2, 22/3, 22/5, 22/6, 23, 24.</p> <p>13. Grunty w obrębie ewidencyjnym Bukowiec, działki - 2, 8, 11, 13, 15, 18, 28.</p> <p>14. Grunty w obrębie Caryńskie, działki - 2, 3, 4/1, 4/2, 9, 18, 47, 59.</p> <p>15. Grunty w obrębie ewidencyjnym Dźwiniacz Górny, działki - 1, 4, 9, 10, 18, 23, 25, 30.</p> <p>16. Grunty w obrębie ewidencyjnym Łokieć, działka - 1.</p> <p>17. Grunty w obrębie ewidencyjnym Nasiczne, działki - 1/2, 7.</p> <p>18. Grunty w obrębie ewidencyjnym Sianki, działka - 1.</p> <p>19. Grunty w obrębie ewidencyjnym Sokoliki, działka - 1.</p> <p>20. Grunty w obrębie ewidencyjnym Tarnawa Niżna, działki - 1, 5/3.</p> <p>21. Grunty w obrębie ewidencyjnym Tarnawa Wyzna, działka - 1.</p> <p>22. Grunty w obrębie ewidencyjnym Ustrzyki Górne, działki - 1/2, 5/6, 5/7, 5/15, 14/1.</p> <p>23. Grunty w obrębie ewidencyjnym Wetlina, działki - 155/2, 494, 495, 496, 500, 501.</p> <p>24. Grunty w obrębie ewidencyjnym Wołosate, działki - 3, 8, 12, 24, 358/9</p>	
3	Ochrona krajobrazowa	<p>1. Grunty w obrębie ewidencyjnym Berezki, działka - 65.</p> <p>2. Grunty w obrębie ewidencyjnym Brzegi Górne, działki - 4, 5, 7/1, 7/2, 12, 30/2, 31, 32, 33.</p> <p>3. Grunty w obrębie ewidencyjnym Caryńskie, działka - 65.</p> <p>4. Grunty w obrębie ewidencyjnym Nasiczne, działka - 5, 8.</p> <p>5. Grunty w obrębie ewidencyjnym Tarnawa Niżna, działki - 2/11, 2/12, 2/13, 2/5, 2/6, 2/7, 2/8, 2/9, 4, 5/1, 8, 23, 27, 30, 36.</p> <p>6. Grunty w obrębie ewidencyjnym Tarnawa Wyzna, działki - 5, 6.</p> <p>7. Grunty w obrębie ewidencyjnym Ustrzyki Górne, działki - 1/1, 3/2, 3/3, 3/4, 3/5, 4, 5/1, 5/5, 5/10, 5/11, 5/12, 5/13, 5/14, 5/18, 5/19, 5/20, 5/21, 5/22, 5/4, 5/8, 5/9, 6, 7, 8/1, 8/2, 8/3, 9, 10, 13/1, 13/3, 13/4, 13/5, 13/7, 13/8, 14/2, 17, 18, 19/2,</p>	84,6346

		30/1, 56, 37/3, 354/2, 375/1, 375/2. 8. Grunty w obrębie ewidencyjnym Wetlina, działka – 617. 9. Grunty w obrębie ewidencyjnym Wołosate, działki – 10, 19/1, 25	
Razem			29 202,1642

¹⁾ Obszary Bieszczadzkiego Parku Narodowego objęte ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową podzielone są na obwody ochronne, oddziały oznaczone liczbami i pododdziały oznaczone literami i zaznaczone są na mapie kategorii ochronnych Bieszczadzkiego Parku Narodowego (nr inw. BdPN-M.Kat. Ochr.-Pl.ochr.-2007), przechowywanej w siedzibie Bieszczadzkiego Parku Narodowego w Ustrzykach Górnych.

**USTALENIE MIEJSC OBSZARÓW UDOSTĘPNIANYCH W CELACH NAUKOWYCH I TURYSTYCZNYCH
ORAZ MAKSYMALNEJ LICZBY OSÓB MOGĄCYCH PRZEBYWAĆ JEDNOCZEŚNIE W TYCH
MIEJSCACH**

I. Obszary udostępniane w celach naukowych

Obszary udostępniane ¹⁾	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
Obszary ochrony ścisłej i czynnej Bieszczadzkiego Parku Narodowego	100 osób

II. Obszary udostępniane w celach turystycznych

Lp.	Obszary udostępniane ¹⁾	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Miejsce odpoczynku - rejon „źródła pod Tarnicą”, oddziały - 1/124, 1/150	25 osób
2	Parking w Brzegach Górnych dla 2 autobusów i 45 samochodów osobowych, oddział 2/67h	250 osób
3	Parking na Przełęczy Wyżniańskiej dla 2 autobusów i 45 samochodów osobowych, oddział 2/70k	250 osób
4	Parking w dolinie Rzeczycy dla 20 samochodów osobowych, oddział 1/18c	100 osób
5	Parking w dolinie Terebowca dla 40 samochodów osobowych, oddział 1/129l	200 osób
6	Parking w Ustrzykach Górnych - dla 6 autobusów oraz 60 samochodów osobowych, oddział 1/217b	500 osób
7	Parking (w Bereżkach) dla 20 samochodów osobowych, oddział 2/1r	100 osób
8	Parking w Wołosatem dla 5 autobusów i 60 samochodów osobowych, oddział 1/182m	500 osób
9	Parking w Bukowcu dla 30 samochodów osobowych, oddział 1/280c	150 osób
10	Parking na Campingu „Górna Wetlinka” dla 3 autobusów i 30 samochodów osobowych, oddział 2/172	250 osób
11	Parking dla zwiedzających kompleks torfowisk w Tarnawie Niżnej, oddział o numerze 1/253bc	100 osób
12	Rekreacyjny wyciąg narciarski w Ustrzykach Górnych, oddział o numerze 1/132 k, l	100 osób
13	Miejsce odpoczynku przy parkingu na Przełęczy Wyżniańskiej, oddział 2/70	30 osób

¹⁾ Ekosystemy leśne, nieleśne, lądowe i wodne podzielone są na obręby ochronne oznaczone liczbami, oddziały oznaczone liczbami i pododdziały oznaczone literami i zaznaczone są na mapie przeglądowej Bieszczadzkiego Parku Narodowego (nr inw. BdPN-M.Przepl.-Pl.ochr.-2005), przechowywanej w siedzibie Bieszczadzkiego Parku Narodowego w Ustrzykach Górnych.

UZASADNIENIE

Zarządzenie Ministra Środowiska w sprawie zadań ochronnych dla Bieszczadzkiego Parku Narodowego jest wykonaniem upoważnienia ustawowego zawartego w art. 22 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 oraz art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz 627, 628 i 842). Zgodnie z tymi przepisami zadania ochronne dla parku narodowego ustanawia minister właściwy do spraw środowiska w drodze zarządzenia. W zadaniach ochronnych parku narodowego ustala się miejsca, które mają być udostępniane oraz maksymalną liczbę osób mogących przebywać w tych miejscach.

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz zakres zadań ochronnych zostały opracowane w formie tabelarycznych zestawień. W zestawieniach określono zagrożenia oraz sposoby i zakres prowadzenia zabiegów w ramach ochrony ścisłej i czynnej z podaniem lokalizacji, ich rozmiaru (metry, hektary, kilogramy, itp.) oraz określeniem ekosystemów, w których mają być wykonane.

Dla wybranych gatunków roślin i zwierząt określono rodzaj zadań ochronnych oraz sposób prowadzenia czynnej ochrony.

W związku z występującymi zagrożeniami dla przyrody Parku, zabiegi wykonywane w ramach ochrony czynnej dostosowane zostały do wymogu utrzymania ekosystemów i zachowania powiązań między nimi, a także do ich renaturalizacji. Zabiegi wykonywane w ramach ochrony ścisłej polegają na montowaniu tablic informacyjnych, konserwacji lub odtworzeniu infrastruktury turystycznej oraz punktowym usuwaniu gatunków konkurencyjnych i zasilania populacji w przypadku gatunków roślin zagrożonych. Zadania dotyczące ochrony gatunków występujących w ekosystemach wodnych (potoki górskie i oczka wodne) są częścią zabiegów zapewniających osiągnięcie właściwych celów środowiskowych zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz 145 z późn. zm.).

Wprowadzony podział obszaru Parku na rodzaje ochrony oraz sposoby udostępniania obszaru parku dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych opracowano w formie tabelarycznej. Określono również maksymalną liczbę osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu na obszarze Parku, udostępnionego dla realizacji wskazanego celu.

Szczegółowe uzasadnienie do poszczególnych zabiegów ochronnych wyszczególnionych w załącznikach nr 2 i 3 zarządzenia opracowano w formie poniższych zestawień tabelarycznych. Podano w nich cel i sprecyzowano konieczność wykonania planowanych zabiegów ochronnych oraz terminy ich realizacji.

I. Załącznik nr 2:

1) część I:

a) lit. B „W nieleśnych ekosystemach lądowych”

Nr zabiegu	Cel wykonania zabiegu	Konieczność wykonania zabiegu	Planowany termin wykonania zabiegu
1	Poprawa warunków wzrostu populacji arniki górskiej	Stanowiska rośliny zagrożone przez rozrastanie się traworośli	III kwartał
2	Zwiększenie liczebności mało liczebnych populacji naturalnych	Populacje gatunków roślin objętych zabiegiem są skrajnie nieliczne i zagrożone wygięciem. Zwiększenie liczebności zmniejszy ryzyko zaniku stanowiska	III kwartał
3	Odtworzenie zniszczonych przez wydeptywanie muraw wysokogórskich	Wydeptywanie otoczenia szlaków turystycznych powoduje erozję powierzchniowych warstw gleby do skały macierzystej, co z kolei utrudnia spontaniczną (naturalną) regenerację zbiorowisk mimo stosowanych zabezpieczeń	III kwartał

		technicznych	
--	--	--------------	--

b) lit. C „Ochrona przyrody nieożywionej i gleb”

Nr zabiegu	Cel wykonania zabiegu	Konieczność wykonania zabiegu	Planowany termin wykonania zabiegu
1	Zabezpieczenie płytkich gleb początkowego stadium rozwoju (gleb inicjalnych, regosoli i rankerów w obszarze połonin) przed oddziaływaniem ruchu turystycznego	W przypadku zaniechania wykonania zadania będą się powiększać powierzchniowe uszkodzenia płatów gleb – nastąpi nieodwracalna utrata siedlisk przyrodniczych dla roślin połoninowych	czerwiec-lipiec
2	Ograniczenie powierzchniowych uszkodzeń gleb brunatnych kwaśnych i brunatnych oglejonych w piętrze lasu dolno-reglowego przez wydeptywanie	Na stromych podejściach szerokość szlaków pieszych wynosi kilkanaście metrów. Zabieg ograniczy obszar szlaku, po jakim mogą się poruszać zwiedzający do szerokości około 3 m	kwiecień-sierpień
3	Ograniczenie skutków erozji i ruchów masowych na szlakach turystycznych	W przypadku zaniechania wykonania zadania nastąpi intensyfikacja procesów erozyjnych na szlakach	kwiecień-sierpień
4	Propagowanie wiedzy o ochronie otoczenia przyrodniczego szlaków pieszych	Tablice wykonane w miejscu technicznej konserwacji szlaku informujące zwiedzających o konieczności wykonywania prac z zakresu ochrony czynnej ekosystemów	sierpień-wrzesień
5-6	Ograniczenie skutków erozji i ruchów masowych na szlakach turystycznych	W przypadku zaniechania wykonania zadania nastąpi intensyfikacja procesów erozyjnych na szlakach	kwiecień-sierpień
7-11	Przeгляд i konserwacja dotychczas wykonanych zabezpieczeń	Stan urządzeń w obrębie szlaków wymaga stałego nadzoru	czerwiec-październik
12	Utrzymanie w czystości otoczenia przyrodniczego szlaku	Odpadki i śmieci przy szlakach turystycznych zwiększają degradację środowiska i są poważnym atraktorem ze względu na wabienie dzikich zwierząt (niedźwiedź (<i>Ursus arctos</i>), wilk (<i>Canis lupus</i>))	maj-październik
13	Zahamowanie postępującego niszczenia poręczy mostu	Liczne uszkodzenia elementów stalowych i betonowych poręczy	II kwartał
14	Zahamowanie postępującego niszczenia szlabanu	Metalowa konstrukcja jest uszkodzona przez rdzę i wymaga pilnej konserwacji	II kwartał

2) część II:

a) lit. A „W ekosystemach leśnych”

Nr zabiegu	Cel wykonania zabiegu	Konieczność wykonania zabiegu	Planowany termin wykonania
------------	-----------------------	-------------------------------	----------------------------

			zabiegu
1-4	Przebudowa drzewostanów przez wprowadzenie gatunków zgodnych z siedliskiem, rozluźnienie górnej warstwy drzew dla poprawy warunków wzrostu i rozwoju młodych drzew	Niekorzystne zmiany w poszczególnych częściach ekosystemu leśnego (degradacja zbiorowisk roślinnych, wielkopowierzchniowy rozpad drzewostanu, przekształcanie gleb), wynikające z niedostosowania składu gatunkowego drzewostanów do siedliska (w drzewostanach sztucznego pochodzenia z dużym udziałem świerka). Znaczna powierzchnia ekosystemów leśnych z dużym udziałem świerka sztucznego pochodzenia spowalnia proces spontanicznej przebudowy. Dlatego też wskazane jest wspomaganie procesów naturalnych i renaturalizacji drzewostanów sztucznego pochodzenia poprzez prowadzenie zabiegów ochrony czynnej, szczególnie w miejscach gdzie rozwój odnowień spontanicznych jest niewystarczający lub wręcz niemożliwy	II-IV kwartał
5-6	Polepszenie warunków wzrostu sadzonek oraz kształtowanie składu gatunkowego i form mieszanina na uprawach	Silna konkurencja roślinności zielnej i gatunków lekkonasiennych w dostępie do wody i składników mineralnych	II-III kwartał
7-8	Produkcja materiału sadzeniowego	Produkcja rodzimego materiału sadzeniowego z nasion pobranych z drzew o znanym pochodzeniu, wzrastających w warunkach klimatycznych Parku	II-IV kwartał
9-11	Odnowienia naturalne i zabezpieczenia upraw przed szkodami ze strony zwierząt roślinożernych na obszarach objętych przebudową i przemianą drzewostanów	Znaczne uszkodzenia przez zwierzęta roślinożerne w postaci zgryzania pędów wierzchołkowych i pędów bocznych, powodujące zaburzenia wzrostu lub zamieranie sadzonek	II-IV kwartał
12-13	Ograniczenie zamierania drzewostanów świerkowych	Zamieranie drzewostanów świerkowych na znacznych powierzchniach powodowane przez czynniki biotyczne (gradacyjny rozwój owadów). Znaczna powierzchnia drzewostanów sztucznego pochodzenia z dużym udziałem świerka powoduje zagrożenie rozwojem wielkopowierzchniowej gradacji (w drzewostanach osłabionych przeznaczonych do przebudowy składu gatunkowego)	II-III kwartał
14	Renaturalizacja terenu	Zaniechanie wykonania spowoduje	III kwartał

		pogorszenie się walorów estetycznych i krajobrazowych	
15	Przywrócenie do właściwego stanu miejsca przechowywania sadzonek	W obecnym stanie budynek nie spełnia swojej podstawowej funkcji	I-II kwartał
16	Zahamowanie odpływu wody i erozji szlaku oraz zabezpieczenie możliwości jego użytkowania w przyszłości	Koleiny obecne na szlaku powodują gwałtowny spływ wód po opadach deszczu dokonując przyspieszonej erozji szlaku	I-IV kwartał
17	Poprawa tempa osuszania drogi oraz zahamowanie uszkodzenia drogi przez korzenie drzew i krzewów	Silnie rozwinięta roślinność spowalnia osuszanie drogi przyczyniając się do jej szybszego niszczenia	I-IV kwartał
18	Oczyszczenie drogi z powalonych drzew i zarastających krzewów	Brak możliwości użycia drogi w razie pożaru	I-IV kwartał
19	Zahamowanie uszkodzeń powierzchni szlaku	W miejscach o podwyższonej wilgotności użytkowanie szlaku może prowadzić do uszkodzenia powierzchni gruntu na znacznym obszarze a w konsekwencji do zupełnego braku możliwości jego użytkowania	I-IV kwartał
20	Możliwość prowadzenia przebudowy i przemiany drzewostanów	Bez wykonania nowych szlaków nie będzie możliwe sprawne przeprowadzenia przebudowy drzewostanów	I-IV kwartał
21	Zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpożarowego	Brak jest w pobliżu łatwo dostępnego źródła wody	III kwartał

b) lit. B „W nieleśnych ekosystemach łądowych”

Nr zabiegu	Cel wykonania zabiegu	Konieczność wykonania zabiegu	Planowany termin wykonania zabiegu
1	Zachowanie bioróżnorodności łąk i utrzymanie wybranych powierzchni nieleśnych w stanie bezleśnym	W przypadku pozostawienia wspomnianych powierzchni na kilka lat bez zabiegu koszenia następuje wyraźny spadek liczby gatunków (ustępują rośliny światłolubne) oraz zwiększenie udziału powierzchni gatunków ekspansywnych, a także sukcesywne zarastanie przez samosiew dendroflory	Lipiec-sierpień
2	Zachowanie płatów ziółorośli, szuwarów, mokrych łąk i okrajków torfowiskowych	Zaniechanie koszenia tych fitocenoz prowadzi do zarastania ich krzewami i drzewami oraz zubożenia składu florystycznego	Sierpień
3	Zachowanie fragmentów ekosystemów połoninowych w stanie zbliżonym do dawnej gospodarki kośno-pasterskiej, utrzymanie cennych gatunków	Zabieg wykonywany w formie eksperymentalnej, mający na celu podkreślenie charakteru spontanicznych przemian roślinności w piętrze subalpejskim (stworzenie	Sierpień, wrzesień

	ziółoroślowych: tojadów, pełników, itp.	punktów odniesienia dla zachodzących przemian fitosocjologicznych w strukturze ziółorośli i traworośli, podlegających wtórnej sukcesji)	
4	Utrzymanie obiektów dawnej kultury materialnej poprzez usuwanie roślinności spontanicznej	Pozostawienie roślinności z sukcesji wtórnej bez działań ochrony aktywnej prowadzi do zacierania śladów dawnej kultury materialnej w otoczeniu cerkwi, cerkwi, chałup, cmentarzy, kapliczek, itp.	Sierpień
5	Zachowanie roślinności o charakterze pastwiskowym z gatunkami związanymi z dawnym wypasem	Brak wypasu powoduje szybkie wyparcie gatunków światłożądnych, niskodarniowych, odpornych na zgryzanie i zdeptywanie	Maj-wrzesień
6	Uzupełnienie kośno-pastwiskowych ekosystemów łąkowych w makro i mikroelementy	Zbiór biomasy i wypas bez nawożenia prowadzi do powstawania fitocenozy zdegenerowanych o ubogim w gatunki składzie florystycznym, z kolei składowanie obornika w innych miejscach jest powodem niepożądanego eutrofizacji siedlisk	Listopad
7	Hamowanie wtórnej sukcesji lasu i ograniczanie powierzchni terenów z nalotem (spontanicznym, naturalnym rozsiewaniem się drzew i krzewów) drzew i krzewów	Zaniechanie zabiegu usuwania nalotu prowadzi w szybkim tempie do wtórnej sukcesji leśnej, co stanowi zagrożenie dla wielu siedlisk (torfowiska, szuwary, ziółorośla), jak również stanowisk cennych gatunków roślin i zwierząt	Sierpień, wrzesień
8	Eliminacja gatunków synantropijnych obcego pochodzenia	Pozostawienie stanowisk barszczu Sosnowskiego bez ingerencji prowadzi do szybkiego inwazyjnego rozprzestrzeniania się tej rośliny na inne powierzchnie	Lipiec
9	Zabezpieczenie przed pożarami lasu	W przypadku łąk niekoszonych, a dających dużo biomasy (która po wyschnięciu jest łatwopalnym materiałem), zachodzi konieczność jej usunięcia z powierzchni, zwłaszcza graniczącej z suchymi lasami szpilkowymi	Sierpień-wrzesień
10	Poprawa warunków wzrostu populacji rzadkich i zagrożonych gatunków	Stanowiska roślin zagrożone przez rozrastanie się krzewów	III kwartał
11	Zwiększenie mało liczebnych populacji naturalnych	Populacje gatunków roślin objętych zabiegiem są skrajnie nieliczne i zagrożone wygięciem. Zwiększenie liczebności zmniejszy ryzyko zaniku stanowiska	III kwartał
12	Przywrócenie wysokiej różnorodności gatunkowej na łąkach zdegradowanych w wyniku osuszania	W wyniku prac melioracyjnych na łąkach wilgotnych zmniejszył się udział cennych gatunków naczyniowych. W niektórych	III kwartał

		miejscach gatunki te wyginęły całkowicie. Punktowe wysadzenie gatunków typowych dla siedlisk wilgotnych łąk umożliwi ich rozprzestrzenienie	
13	Przygotowanie powierzchni do realizacji ochrony aktywnej (koszeń, usuwania nalotu krzewów i wypasu)	W przypadku braku przygotowania powierzchni realizacja ochrony aktywnej będzie znacznie utrudniona	II-III kwartał

c) lit. C „W ekosystemach wodnych”

Cel wykonania zabiegu	Konieczność wykonania zabiegu	Planowany termin wykonania zabiegu
Utrzymanie wysokiego poziomu wód gruntowych w ekosystemach torfowisk, ziołorośli i wilgotnych łąk	Niewykonanie zabiegu spowoduje osuszanie i degradację wilgociolubnych zbiorowisk roślinnych	III kwartał

d) lit. D „Ochrona przyrody nieożywionej i gleb”

Nr zabiegu	Cel wykonania zabiegu	Konieczność wykonania zabiegu	Planowany termin wykonania zabiegu
1	Ograniczenie powierzchniowych uszkodzeń gleb brunatnych kwaśnych i brunatnych oglejonych w piętrze lasu dolno-reglowego przed wydeptywaniem	Na stromych podejściach szerokość szlaków pieszych wynosi kilkanaście metrów. Zabieg ograniczy obszar szlaku, po jakim poruszają się zwiedzający do około 3 m	Kwiecień-sierpień
2	Ograniczenie powierzchniowej erozji wodnej (ablacyjnej) na pieszych szlakach turystycznych	Wydeptywanie powierzchni szlaków powoduje zniszczenie porastającej te miejsca roślinności i zmiany w powierzchniowych warstwach gleby. Uszkodzenia inicjują proces erozji w głębszej sięgającej często aż do skały macierzystej. Woda opadowa, nasila zjawisko erozji. Konieczne jest więc lokalne odprowadzenie wody ze szlaków za pomocą drenów (wodospustów, korytek, itp). W przeciwnym przypadku dochodzi do intensyfikacji procesów degradacyjnych i powstawania bruzd erozji liniowej	Kwiecień-sierpień
3-4	Ograniczenie skutków erozji i ruchów masowych na szlakach turystycznych	W przypadku zaniechania wykonania zadania nastąpi intensyfikacja procesów erozyjnych na szlakach	Kwiecień-sierpień
5	Propagowanie wiedzy o ochronie otoczenia przyrodniczego szlaków pieszych	Tablice wykonane w miejscu technicznej konserwacji szlaku informują zwiedzających o konieczności wykonywania takich	Sierpień-wrzesień

		prac	
6	Ograniczenie przed nadmiernym wydeptywaniem i powierzchniowym uszkodzaniem gleb gruntowo-glejowych	Brak możliwości wytyczenia szlaku turystycznego w innym miejscu	Maj
7-14	Wykonanie przeglądu i konserwacji dotychczas wykonanych zabezpieczeń	Stan urządzeń w obrębie szlaków wymaga stałego nadzoru	Czerwiec- październik
15-16	Propagowanie wiedzy o walorach przyrodniczych i o ochronie otoczenia przyrodniczego szlaków pieszych	Tablice informują zwiedzających o walorach przyrodniczych Parku oraz o konieczności wykonywania zabiegów ochronnych	Sierpień-wrzesień

e) lit. E Inne według specyfiki Parku

Nr zabiegu	Cel wykonania zabiegu	Konieczność wykonania zabiegu	Planowany termin wykonania zabiegu
1	Utrzymanie lokalnej populacji żubra (<i>Bison bonasus</i>) na obszarze Parku	Szczególnie ciężkie zimowe warunki wywierają znaczną presję na mało liczne i osłabione lokalne stado żubrów. Przemieszczanie się stada poza granice państwa skutkuje narażeniem na presję kłusownictwa i zwiększoną śmiertelność osobników populacji	I i IV kwartał
2	Utrzymanie lokalnej populacji żubra (<i>Bison bonasus</i>) na obszarze Parku	Naprawy i sprzątanie paśników warunkują skuteczność zimowego dokarmiania żubrów i stanowią ważny czynnik zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób. Działania są także uzupełnieniem realizacji zabiegów nr 1 i 3	III kwartał
3	Ochrona populacji żubra (<i>Bison bonasus</i>) – budowa zagrody	Budowa zagrody stanowi ważny element strategii dla zachowania populacji żubra (<i>Bison bonasus</i>). Budowa nowej zagrody ma na celu umożliwienie przetrzymywania żubrów poza terenem zagrożonym gruźlicą	II, III, IV kwartał
4-5	Ochrona dużych drapieżników - rewitalizacja bazy żerowej niedźwiedzia (<i>Ursus arctos</i>)	Hodowla sadzonek drzew i krzewów owocowych lokalnego pochodzenia oraz rewitalizacja dawnych sadów pozwala na odtworzenie bazy żerowej niedźwiedzi na terenie Parku	Cały sezon
6-8	Ochrona populacji bobra	Planowane działania zmierzają do wzbogacenia i regeneracji naturalnej bazy żerowej bobra (<i>Castor fiber</i>) na terenie Parku oraz do monitoringu	Cały sezon, monitoring długoterminowy

		wpływu tych działań na stan populacji gatunku	
9	Wspieranie populacji ptaków w okresie zimy	Dokarmianie ptaków warunkuje niejednokrotnie ich przetrwanie w okresach surowych zim oraz zmniejsza śmiertelność w mniej licznych populacjach. Posiada znaczenie edukacyjne ze względu na prowadzenie akcji dokarmiania głównie w sąsiedztwie osad ludzkich	I i IV kwartał
10	Ograniczenie śmiertelności płazów na drogach	Brak odpowiednich zabezpieczeń w okresie wiosennym szczególnie w miejscach o znacznym natężeniu ruchu powoduje duże straty w populacjach płazów	Kwiecień – połowa czerwca
11-12	Poprawa warunków bytowania płazów i bezkręgowców wodnych	Oczyszczanie oczek wodnych (sztucznie tworzonych miejsc rozrodu płazów) warunkuje zachowanie odpowiednio licznych populacji. Zaniechanie działań ochronnych spowoduje utratę ważnych miejsc rozrodu	Koniec III kwartału
13	Eliminacja nielegalnego połowu ryb	Podstawą zachowania ichtiofauny jest systematyczny nadzór, realizowany szczególnie w okresie niskiego stanu wód. Brak nadzoru spowoduje nasilenie procederu kłusownictwa	Lipiec, sierpień, wrzesień
14	Ochrona tarlisk pstrąga	Nadzór nad tarliskami jest niezbędny dla zachowania gatunku. Brak działań prewencyjnych może doprowadzić do nasilenia kłusownictwa	Październik, listopad, grudzień
15	Zabezpieczenie stanowisk dokumentacyjnych (<i>loci typici</i>) bezkręgowców	Nadzór nad stanowiskami dokumentacyjnymi jest jednym z istotniejszych zadań Parku. Brak przedmiotowych działań może doprowadzić do bezpowrotnej utraty takich miejsc	Czerwiec-sierpień
16	Utrzymanie siedlisk rzadkich gatunków bezkręgowców <i>Coleoptera: Pholicodes pancaucasicus, Lixus bardanae, Larinus planus, Phyllobius scutellaris, leiosoma bosnicum, Dorytomus carpathicus, Miarus graminis, Brachyleptura tesserula; Aranea: Agriope bruenichi</i>	Koszenia zapobiegają zarastaniu stanowisk rzadkich gatunków bezkręgowców. Brak takich działań prowadzi najczęściej do zanikania siedlisk, w skrajnych przypadkach do utraty chronionego bądź rzadkiego gatunku. Wiele gatunków motyli traci swoje siedliska. Planowany monitoring powinien wskazać, czy prowadzone zabiegi (koszenia) przynoszą pożądany skutek oraz na wytypowanie gatunków rzadkich, wymagających podejmowania ponadstandardowych działań ochronnych	III kwartał

17	Ochrona bezkręgowców wodnych – ocena występowania ważek <i>Odonata</i> , w tym gatunków rzadkich i chronionych	Inwentaryzacja ważek w obrębie oczek wodnych dostarczy niezbędnych informacji o tej grupie owadów oraz będzie stanowić element oceny skuteczności działań ochronnych w zakresie tworzenia i utrzymywania funkcjonalnych siedlisk entomofauny wodnej. Zaniechania w tym zakresie skutkować będą brakiem wiedzy o efektywności funkcji ochronnej oczek wodnych	II i III kwartał
18	Usunięcie z terenu fragmentów zbędnych grodzień, stanowiących pozostałość po dawnych zabiegach ochronnych	Pozostawienie fragmentów grodzień wpłynie negatywnie na estetyczne walory krajobrazowe może też utrudniać swobodne przemieszczanie się większych gatunków fauny stanowiąc barierę migracyjną	IV kwartał
19	Przeplawki stanowią istotny dla ryb element umożliwiający wędrówki wzdłuż potoków i rzek	Brak takich elementów ogranicza występowanie oraz uniemożliwia rozród wielu gatunków ichtiofauny	IV kwartał
20-21	Utrzymanie siedlisk rzadkich gatunków bezkręgowców <i>Coleoptera: Pholicodes pancaucasicus, Lixus bardanae, Larinus planus, Phyllobius scutellaris, leiosoma bosnicum, Dorytomus carpathicus, Miarus graminis, Brachyleptura tesserula; Aranea: Agriope bruenichi</i>	Koszenia zapobiegają zarastaniu stanowisk rzadkich gatunków bezkręgowców. Brak takich działań prowadzi najczęściej do zanikania siedlisk, w skrajnych przypadkach do utraty chronionego bądź rzadkiego gatunku. Wiele gatunków motyli traci swoje siedliska. Planowany monitoring powinien wskazać, czy prowadzone zabiegi (koszenia) przynoszą pożądany skutek oraz na wytypowanie gatunków rzadkich, wymagających podejmowania ponadstandardowych działań ochronnych	III kwartał
22	Ochrona bezkręgowców wodnych – ocena występowania ważek <i>Odonata</i> , w tym gatunków rzadkich i chronionych	Inwentaryzacja ważek w obrębie oczek wodnych dostarczy niezbędnych informacji o tej grupie owadów oraz będzie stanowić element oceny skuteczności działań ochronnych w zakresie tworzenia i utrzymywania funkcjonalnych siedlisk entomofauny wodnej. Zaniechania w tym zakresie skutkować będą brakiem wiedzy o efektywności funkcji ochronnej oczek wodnych	II i III kwartał
23	Usunięcie z terenu fragmentów zbędnych grodzień, stanowiących pozostałość po dawnych zabiegach ochronnych	Pozostawienie fragmentów grodzień wpłynie negatywnie na estetyczne walory krajobrazowe może też utrudniać swobodne	IV kwartał

		przemieszczanie się większych gatunków fauny stanowiąc barierę migracyjną	
24	Przeplawki stanowią istotny dla ryb element umożliwiający wędrówki wzdłuż potoków i rzek	Brak takich elementów ogranicza występowanie oraz uniemożliwia rozród wielu gatunków ichtiofauny	IV kwartał
25	Propagowanie wiedzy o ochronie walorów kulturowych	Tablice umieszczone w obrębie historycznych zespołów osadniczych eksponują pozostałości dawnej kultury oraz informują zwiedzających o konieczności wykonywania zabiegów ochronnych	II – IV kwartał
26-27	Odpowiednie oznakowanie ścieżek spacerowych i szlaków		
28-35	Poprawa stanu zaplecza turystycznego oraz jego infrastruktury technicznej, służących udostępnianiu do zwiedzania. Poprawa oznakowań w terenie i budowa tablic informacyjno-edukacyjnych		
36	Ograniczenie uszkodzeń roślinności		
37	Poprawa bezpieczeństwa ludzi w rejonie dawnych studni		
38	Utrzymanie estetycznego wyglądu obiektów turystycznych (parkingi, wiaty) oraz terenów zielonych w osiedlach Parku		
39	Poprawa stanu infrastruktury technicznej, służącej bezpieczeństwu udostępniania do zwiedzania		
40	Utrzymanie czytelności oznakowania granicy Parku	Konieczne dla zapewnienia właściwego nadzoru i zarządzania obszarem Parku	Kwiecień- październik

II. Załącznik nr 3:

1) lit. A „Ochrona czynna gatunków roślin”

Nr zabiegu	Cel wykonania zabiegu	Konieczność wykonania zabiegu	Planowany termin wykonania zabiegu
1	Utrzymanie naturalnych populacji arniki górskiej i ochrona <i>ex situ</i>	Naturalne stanowiska zagrożone przez wtórną sukcesję	II-IV kwartał
2	Utrzymanie naturalnych populacji chabra Kotschyego i ochrona <i>ex situ</i>	Naturalne stanowiska zagrożone ze względu na stosunkowo niewielką liczebność populacji	
3	Utrzymanie naturalnych populacji ciemiernika		

	purpurowego i ochrona <i>ex situ</i>		
4	Ochrona <i>ex situ</i> czeremchy skalnej		
5	Ochrona <i>ex situ</i> driakwi lśniacej		
6	Utrzymanie naturalnych populacji dzwonka szerokolistnego i ochrona <i>ex situ</i>		
7	Ochrona <i>ex situ</i> goryczki wczesnej		
8	Utrzymanie naturalnych populacji goryczki wąskolistnej i ochrona <i>ex situ</i>		
9	Utrzymanie naturalnych populacji goździka kartuzka skalnego i ochrona <i>ex situ</i>		
10	Ochrona <i>ex situ</i> groszku wschodniokarpackiego		
11	Utrzymanie naturalnych populacji kosaćca syberyjskiego i ochrona <i>ex situ</i>		
12	Utrzymanie naturalnych populacji lepnicy karpackiej i ochrona <i>ex situ</i>		
13	Utrzymanie naturalnych populacji mieczyka dachówkowatego i ochrona <i>ex situ</i>		
14	Ochrona <i>ex situ</i> ostrożenia wschodniokarpackiego		
15	Utrzymanie naturalnej populacji ostróżki wyniosłej i ochrona <i>ex situ</i>		
16	Utrzymanie naturalnych populacji pełnika alpejskiego i ochrona <i>ex situ</i>		
17	Utrzymanie naturalnych populacji pełnika europejskiego i ochrona <i>ex situ</i>		
18	Ochrona <i>ex situ</i> powojnika alpejskiego		
19	Utrzymanie naturalnych populacji rdestu żyworodnego i ochrona <i>ex situ</i>		
20	Utrzymanie naturalnych populacji rosiczki okrągłolistnej i ochrona <i>ex situ</i>		
21	Utrzymanie naturalnych populacji różeńca górskiego i ochrona <i>ex situ</i>		
22	Utrzymanie naturalnych populacji seslerii Bielza i ochrona <i>ex situ</i>		
23	Utrzymanie naturalnych populacji tojadu bukowińskiego		

	i ochrona <i>ex situ</i>		
24	Ochrona <i>ex situ</i> tojadu wschodniokarpackiego		
25	Utrzymanie naturalnych populacji turzycy skąpokwiatowej i ochrona <i>ex situ</i>		
26	Utrzymanie naturalnych populacji zawilca narcyzowego i ochrona <i>ex situ</i>		
27	Utrzymanie naturalnych populacji zerwy kulistej i ochrona <i>ex situ</i>		
28	Poprawa warunków siedliskowych zagrożonych populacji arniki górskiej	Naturalne stanowiska zagrożone przez wtórną sukcesję	III kwartał
29	Poprawa warunków siedliskowych zagrożonej populacji podejźrzonu rutolistnego		
30	Poprawa warunków siedliskowych zagrożonych populacji dzwonka piłkowanego		

2) lit. B „Ochrona czynna gatunków zwierząt”

	Cel wykonania zabiegu	Konieczność wykonania zabiegu	Planowany termin wykonania zabiegu
1	Zachowanie lokalnej populacji żubra (<i>Bison bonasus</i>) na terenie Parku	1. Poszerzenie naturalnej bazy żerowej oraz dokarmianie w okresie szczególnie trudnych zim warunkuje utrzymanie stada żubrów. Brak działań będzie skutkowało rozpraszaniem stada oraz przechodzeniem na stronę ukraińską, gdzie zwierzęta są narażone na presję kłusownictwa. 2. Budowa zagrody dla przetrzymywania osobników sprowadzanych	Cały sezon
2	Optymalizacja zagęszczenia jeleniowatych – jeleni (<i>Cervus elaphus</i>) i sarna (<i>Capreolus capreolus</i>)	1. Kontynuacja działań związanych z monitorowaniem zmian liczebności zwierząt kopytnych. Porównanie danych uzyskiwanych przy pomocy różnych metod inwentaryzacyjnych. 2. Dysponowanie rzetelną informacją o liczebności jeleniowatych ma istotne znaczenie dla utrzymania populacji na optymalnym poziomie. 3. Liczebność potencjalnych ofiar ma duże znaczenie dla zachowania	I kwartał, początek II kwartału (inwentaryzacja) całosezonowa współpraca z Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe

		<p>właściwego stanu ochrony populacji wilka (<i>Canis lupus</i>), rysia (<i>Felis lynx</i>) i niedźwiedzia (<i>Ursus arctos</i>).</p> <p>4. Stosowana już w Parku i jego otulinie metoda inwentaryzacji, pozwala oprócz określenia liczebności populacji, na wskazanie miejsc sezonowej koncentracji zwierząt kopytnych. W konsekwencji naturalnego podążania drapieżników za ofiarami, inwentaryzacja koncentracji jeleniowatych i dzików, daje pogląd na obszary preferowane przez drapieżniki.</p> <p>5. Brak działań w zakresie racjonalnego gospodarowania populacją zwierząt kopytnych, opartych na inwentaryzacji (która pozwala na rozpoznanie rzeczywistej liczebności i struktury przestrzennej) może mieć negatywny wpływ na trafność podejmowanych decyzji o ewentualnej wielkości odstrzałów redukcyjnych i w konsekwencji wpływać niekorzystnie na liczebność populacji drapieżników bytujących w ekosystemach leśnych</p>	
3	Ochrona populacji niedźwiedzia (<i>Ursus arctos</i>)	<p>1. Określenie liczby zwierząt przebywających na terenie Parku na podstawie tropień na śniegu, pomiaru wielkości tropów przekładających się na liczbę osobników oraz rejestracji innych dostępnych śladów ich obecności.</p> <p>2. Zastosowanie fotopułapek w celu monitoringu populacji gatunku oraz rejestracji miejsc przekraczania głównych barier antropogenicznych.</p> <p>3. Analiza zagrożeń generowanych przez bariery antropogeniczne oraz ich wpływu na populacje zwierząt drapieżnych na obszarze Parku i otuliny.</p> <p>4. Pielęgnacja (usuwanie nalotu i prześwietlanie) w obrębie istniejących zadrzewień owocowych stanowiących naturalną bazę żerową niedźwiedzia (<i>Ursus arctos</i>)- zabiegi te zwiększają plenność drzew owocowych i poprawiają stan bazy żerowej niedźwiedzia (<i>Ursus arctos</i>).</p> <p>5. Tworzenie poletek</p>	Ochrona gawr od 1 listopada do 31 marca

		<p>pielęgnacyjnych dla namnażania sadzonek drzew i krzewów owocowych w oparciu o lokalne rasy i odmiany, w celu uzupełniania miejsc żerowiskowych niedźwiedzia (<i>Ursus arctos</i>).</p> <p>6. Zabezpieczanie borówczysk, lasków leszczynowych i starych sadów, prawidłowe gospodarowanie odpadami na terenie parku i otuliny (terminowy wywóz śmieci, zabezpieczanie śmietników) oraz ochrona gawr w okresie rozrodu to podstawowe i niezbędne działania w ochronie populacji niedźwiedzia (<i>Ursus arctos</i>)</p>	
4	Zachowanie populacji wilka (<i>Canis lupus</i>)	<p>1. Monitoring populacji i trendów zmian (liczebności wilków oraz liczby watah) w oparciu o długodystansowe tropienia na śniegu oraz telemetrię.</p> <p>2. Zbiór i analiza próbek genetycznych przy pomocy metody ilościowego PCR (reakcja łańcuchowa polimerazy - ang. <i>Polymerase Chain Reaction</i>) w celu uzyskania dodatkowych informacji o liczebności, arealach, osobnikach migrujących oraz stopniu pokrewieństwa wśród osobników, dla których określono geotyp.</p> <p>3. Zastosowanie fotopułapek w celu uzyskania dodatkowych informacji o miejscach przekraczania i wpływie potencjalnych barier antropogenicznych na spójność terytoriów watah wilczych; zbiór dodatkowych danych charakteryzujących populację.</p> <p>4. Analiza barier antropogenicznych oraz ich wpływu na populacje zwierząt drapieżnych na obszarze Parku i otuliny.</p> <p>5. Utrzymanie optymalnej liczebności potencjalnych ofiar oraz ochrona okresowa w promieniu 500 m od zlokalizowanych ewentualnych nor na terenie Parku w okresie rozrodu</p>	strefa ochronna od 1 kwietnia do 15 lipca, całosezonowy monitoring
5	Ochrona rysia (<i>Felis lynx</i>)	<p>1. Określenie liczby zwierząt przebywających na ternie Parku na podstawie tropień na śniegu i rejestracji śladów obecności.</p> <p>2. Zastosowanie fotopułapek w celu monitoringu populacji oraz</p>	Całosezonowy monitoring

		<p>rejestracji miejsc przekraczania głównych barier antropogenicznych.</p> <p>3. Utrzymanie odpowiednio wysokiej liczebności populacji sarny (<i>Capreolus capreolus</i>) w celu zapewnienia bazy żerowej.</p> <p>4. Analiza występowania barier antropogenicznych oraz ich wpływu na populacje zwierząt drapieżnych na obszarze Parku i otuliny</p>	
6	Ochrona populacji bobra (<i>Castor fiber</i>)	<p>1. Wzbogacanie bazy pokarmowej wpłynie korzystnie na zachowanie populacji bobra (<i>Castor fiber</i>) oraz na zasiedlanie przez niego ekosystemy.</p> <p>2. Utworzenie poletka dla uprawy i pielęgnacji sadzonek wierzby do zasilania poletek zgrzyzowych i regeneracji siedlisk łągowych.</p> <p>3. Ocena stanu populacji bobra (<i>Castor fiber</i>) na wytypowanych zbiornikach wodnych</p>	Cały sezon, monitoring długoterminowy
7	<p>Utrzymanie terenów otwartych oraz zabezpieczenie łągów gatunków:</p> <p>1) orlik krzykliwy (<i>Aquila pomarina</i>),</p> <p>2) myszołów (<i>Buteo buteo</i>),</p> <p>3) trzmielojad (<i>Pernis apivorus</i>),</p> <p>4) pustułka (<i>Falco tinnunculus</i>)</p>	<p>Wykaszenie i wypas utrzymują strefy otwarte - miejsca żerowania ptaków drapieżnych. Wyznaczenie stref ochronnych wokół gniazd warunkuje ochronę łągów.</p> <p>Brak takich działań wpłynie niekorzystnie na zachowanie populacji ptaków drapieżnych.</p> <p>Monitoring stanowi nieodzowny element koordynujący i warunkujący skuteczną ochronę gatunków</p>	<p>1. Nadzór – kwiecień-sierpień.</p> <p>2. Koszenia i wypas - III kwartał</p>
8	Poprawa warunków łągowych, szczególnie w młodszych drzewostanach, ze względu na brak naturalnych schronień w postaci dziupli	Brak działań w tym zakresie może się przyczynić do spadku liczebności populacji dziuplaków	IV kwartał
9	Wspieranie niektórych gatunków ptaków w okresie zimy	Dokarmianie ptaków w rejonie siedzib ludzkich w okresie szczególnie ciężkich warunków zimowych jest działaniem posiadającym wpływ na zmniejszenie śmiertelność niektórych gatunków a także posiadającym duże walory edukacyjne	IV kwartał
10	Ograniczenie śmiertelności płazów na drogach	Brak odpowiednich zabezpieczeń w okresie wiosennym, szczególnie w miejscach o znacznym natężeniu ruchu, powoduje duże straty w populacjach płazów	Kwiecień – połowa czerwca
11	Poprawa warunków bytowania płazów i bezkręgowców wodnych	Oczyszczanie oczek wodnych (sztucznie tworzonych miejsc rozrodu płazów) warunkuje	Koniec III kwartału

		zachowanie odpowiednio licznych populacji. Zaniechanie zabiegów spowoduje utratę ważnych miejsc rozrodu	
12	Likwidacja nielegalnego połowu pstrąga oraz szczególny nadzór w okresie niskiego stanu wód i w okresie tarła	Podstawą zachowania ichtiofauny jest systematyczny nadzór - jego brak powoduje nasilenie kłusownictwa	1. Sierpień-wrzesień - niżówki letnie. 2. Październik-listopad - tarło
13	Zabezpieczenie stanowisk dokumentacyjnych (<i>loci typici</i>) bezkręgowców	Nadzór nad stanowiskami dokumentacyjnymi jest jednym z istotniejszych zadań Parku. Brak działań w tym zakresie może doprowadzić do bezpowrotnej utraty takich miejsc	Czerwiec-sierpień
14	Zachowanie stanowisk rzadkich i endemicznych gatunków	Brak nadzoru nad stanowiskami rzadkich i endemicznych gatunków może doprowadzić do ich zniszczenia, szczególnie w przypadku stanowisk znajdujących się w sąsiedztwie ruchliwych szlaków (problem głównie w sezonie turystycznym)	Lipiec-wrzesień
15	Utrzymanie siedlisk rzadkich gatunków bezkręgowców	Koszenia zapobiegają zarastaniu stanowisk rzadkich gatunków bezkręgowców. Brak takich działań może doprowadzić do zaniku siedlisk, w skrajnych przypadkach do utraty chronionego bądź rzadkiego gatunku	III kwartał
16	Ochrona rzadkiej regionalnej rasy konia huculskiego	Brak działań może spowodować zanik cennych linii genetycznych ważnych dla zachowawczej hodowli konia huculskiego w Polsce. Spowoduje również ograniczenie wypasu zbiorowisk nieleśnych	Cały sezon

Przewidziane do wykonania zadania ochronne przyczynią się do zachowania walorów przyrodniczo-krajobrazowych Parku oraz renaturalizacji zniekształconych siedlisk i ekosystemów, w tym także do poprawy i zachowania stanu siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000.

Podejmowane działania ochronne nie będą miały negatywnego wpływu na wyszczególnione w zarządzeniu przedmioty ochrony dla obszaru PLC18001 Bieszczady. Zakłada się, iż zaplanowane działania ochronne przyczynią się do poprawy stanu ochrony i zachowania wyszczególnionych gatunków flory i fauny oraz siedlisk przyrodniczych. W aktualnie procedowanym projekcie rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie planu ochrony dla Parku zostaną w sposób szczegółowy ujęte działania ochronne i monitoringowe w odniesieniu do przedmiotów ochrony w integralnym z obszarem Parku obszarze Natura 2000. Plan ochrony Parku stanie się zarazem w tym względzie planem ochrony dla obszaru PLC18001 Bieszczady.

Podejmowane działania przyczynią się także do utrzymania w należyтым stanie infrastruktury technicznej, jaką dysponuje Park.

Realizacja zadań ochronnych określonych w załącznikach do zarządzenia może być dostosowana do konieczności usuwania negatywnych skutków zjawisk żywiołowych w Parku.